

Chapter : 03

ویرایش ۱ : زمستان ۱۳۹۷ . ویرایش ۱۱/۲ : ۲۳ خرداد ۱۳۹۸ . (پنجشنبه)

تهیه و تنظیم : رضا علیاری .

محتوا : سوال های امتحانی . + سوال های شبیه کنکور . + پاسخ کامل مسایل جبری . +
به هم راه توضیح های فراوان و نکته های مرتبط با کتاب درسی جهت یاد گیری به تر .

بر اساس کتاب درسی زمین شناسی سال یازدهم : چاپ ۱۳۹۷ .

تعداد صفحه ها : ۶۱ صفحه .

Updating : 13 . June . 2019 . Thursday .

ماه های میلادی به ترتیب :

ماه اول : January .

ماه دوم : February .

ماه سوم : March .

ماه چهارم : April .

ماه پنجم : May .

ماه ششم : June .

ماه هفتم : July .

ماه هشتم : August .

ماه نهم : September .

ماه دهم : October .

ماه یازدهم : November .

ماه دوازدهم : December .

2

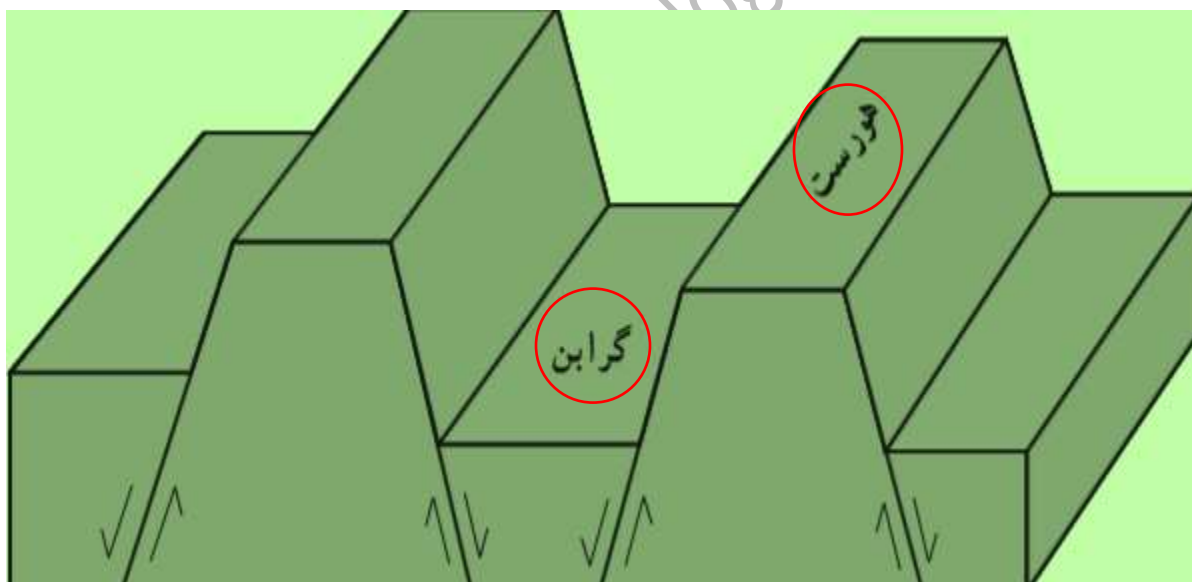
(این جزوه در حال تکمیل می باشد و به مرور زمان به روز رسانی می شود)
 برای اطلاع از آپدیت این جزوه روی لینک زیر کلیک نمایید و یا به تلگرام ما مراجعه نمایید

<https://quizgeologique.farsiblog.com/post/8>

ارتباط تلگرامی با من برای مطرح کردن جاهای گنگ جزوه و زمین شناسی متوسطه :

<https://t.me/rezaaliyari2017>

شماره ی تماس از طریق : واتس آپ ، سیگنال و ایمو : 09211796125

هورست و گرابن : در بخش هایی از پوسته ی زمین که تحت تأثیر تنش های کششی قرار دارند ، ممکن است تعدادی گسل های عادی موازی هم ایجاد شوند و به این ترتیب بخش هایی از پوسته پایین بیفتند و ساختی به نام گرابن (پایین افتادگی) را بسازد و بخش هایی بالا رود و ساختی به نام هورست (بالا راندگی) را بسازد . (علوم زمین - چاپ ۱۳۹۶ - ص ۷۸)

آدرس کانال تلگرامی فروش ماهی گوپی و حلزون زینتی .
توضیحات انواع و تعداد در کانال درج شده است .

<https://t.me/bazaremahivahalazon>

.....

آدرس کانال تلگرامی آموزش اکسل ۲۰۱۹ .

<https://t.me/MicrosoftOffice>

.....

نکته : واژه های انگلیسی را حفظ کنید ، چون در تست ها و سوالات امتحانی قابل استفاده می باشند .

.....

(فصل ۳ : منابع آب و خاک)

.....

(ص ۴۱) فضا نوردان ، زمین را یک سیاره ی آبی و بسیار زیبا توصیف کرده اند . (نکته)

.....

(ص ۴۱) در عبارت زیر ، در جای خالی شماره ی (۱) فرمول شیمیایی مربوطه را نوشته و جا های خالی (۳) و (۴) را کامل نمایید . (من در آوردی)

عبارت : (۱) ، نماد زندگی است ؛ و در سفری **پایان نا پذیر** بین (۲) و (۳) ، سبب تغییر پوسته ی زمین ، فرسایش ، تغییرات اقلیمی و ... می شود .

(۱) آب : H_2O . (۲) سنگ کره . (۳) هوا کره .

.....

(ص ۴۲) سر انجام برگاب ، کدام است ؟ (sanjesh)

(۱) تبخیر ، نفوذ به آرامی در داخل زمین

(۲) تبخیر ، نفوذ به داخل گیاه ، ایجاد آب های زیر زمینی

(۳) نفوذ به داخل گیاه ، نفوذ به داخل زمین ، ایجاد رواناب

(۴) تبخیر از روی برگ ، تبخیر از روی زمین ، آب زیر زمینی

پاسخ : گزینه ی (۴) درست است . بعد از خاتمه ی بارندگی ، مقداری آب بر روی برگ های گیاهان باقی می ماند (برگاب) . سرانجام این آب ها ، یا تبخیر از روی برگ است و یا پس از افتادن از روی زمین ، ممکن است تبخیر شود ، یا به هم راه رواناب از محیط دور شود و یا این که به زمین فرو رود و هم راه آب های زیر زمینی شود .

.....

(ص ۴۳) مقایسه ی آب جاری با حجم کل آب کره ، بسیار نا چیز می باشد . (نکته ی کار بردی)

.....

(ص ۴۳) آب جاری در مقایسه با حجم کل آب کره بسیار نا چیز است ؛ اما ، آب جاری در تغییرات سطح زمین و تشکیل منابع آب ، مانند : آب آشامیدنی ، کشاورزی ، صنعت ، تولید برق و ... اهمیت زیادی دارد . (نکته)

.....

(ص ۴۳) به موارد زیر پاسخ دهید . (پیوند با ریاضی)

(الف) آب در روی با سطح مقطع ۱۰۰ متر مربع ، و با سرعت ۲ متر بر ثانیه در جریان است . آب دهی رود را محاسبه کنید .

دانستنی ها :

آب دهی (دبی) : حجم آبی که در واحد زمان (ثانیه) از مقطع عرضی رود خانه عبور می کند .

فرمول دبی عبارت است از : $(Q = A \times V)$.

Q : دبی (متر مکعب بر ثانیه) $(\frac{m^3}{s})$.

A : مساحت سطح مقطع جریان آب بر حسب متر مربع (m^2) .

V : سرعت جریان آب بر حسب متر بر ثانیه (m / s) .

حل :

5

(A داریم ۱۰۰ متر مربع : $100 m^2$) . (V داریم ۲ متر بر ثانیه : $2 m/s$) . (Q رو می خواهیم) .

$$Q = A \times V \rightarrow Q = 100 m^2 \times 2 m/s \rightarrow Q = 200 m^3/s .$$

(۱۰۰ ضرب در ۲ کردیم که به دست اومد ۲۰۰) m^2 ضرب در m میشه : m^3 . یه دونه s هم داریم که به دست میاد : m^3/s . سر جمع میشه : $(200 m^3/s)$. پس مقدار Q (آب دهی) شد : $200 m^3/s$.

(ب) اگر این رود به یک تالاب منتهی شود ، در طی یک هفته ، چند متر مکعب آب را وارد تالاب می کند ؟

بالا توی مساله برای ۱ ثانیه روبه دست آوردیم $200 m^3/s$. توی خود صورت مساله هم به ما گفته بود که : سرعت ۲ متر بر ثانیه (یعنی ۲ متر در یک ثانیه) .

مساله از ما یک هفته رو میخواد : پس میایم یک هفته روبه دست میاریم که معادل چند ثانیه .

(۱) یک هفته برابر چند روز : (۷ روز) .

یک هفته معادل : ۷ روز .

(۲) هر روز برابر چند ساعت : (۲۴ ساعت) .

یک هفته معادل چند ساعت : (۷ روز ضرب در ۲۴ ساعت : ۱۶۸ ساعت) .

(۳) هر ساعت برابر چند دقیقه : (۶۰ دقیقه) .

یک هفته معادل چند دقیقه : (۷ روز ضرب در ۲۴ ساعت) $\leftarrow$ (۱۶۸ ساعت ضرب در ۶۰ دقیقه : ۱۰ / ۰۸۰) $\leftarrow$ (۱۰ / ۰۸۰ دقیقه) .

(۴) هر دقیقه برابر چند ثانیه : (۶۰ ثانیه) .

یک هفته معادل چند ثانیه : (۷ روز ضرب در ۲۴ ساعت) $\leftarrow$ (۱۶۸ ساعت ضرب در ۶۰ دقیقه : ۱۰ / ۰۸۰) $\leftarrow$ (۱۰ / ۰۸۰ دقیقه ضرب در ۶۰ ثانیه : ۶۰۴ / ۸۰۰) .

(ثانیه) .

9

خب در ۱ ثانیه Q رو داریم ۲۰۰ متر مکعب . $(1s = Q = 200 m^3)$.

حالا در ۸۰۰ / ۶۰۴ ثانیه ، Q چند متر مکعب : (X) . $(\frac{604}{800}s = Q = X)$.

$$\begin{array}{l} 1 \text{ ثانیه} \quad 200 m^3 \\ 604.800 \text{ ثانیه} \quad x m^3 \end{array} \rightarrow x = 604/800 s \times 200 m^3 \rightarrow x = 120.960.000 m^3$$

در ۸۰۰ / ۶۰۴ ثانیه مقدار Q (آب دهی) به دست میاد : ۹۶۰ / ۱۲۰ متر مکعب . (صد و بیست میلیون و نه صد و شصت هزار متر مکعب) .

.....

(ص ۴۳) در کانالی نیم دایره ای به سطح مقطع یک متر مربع آب با سرعت ۲۵ سانتی متر بر ثانیه در حال انتقال است . (A رو داده یک متر مربع / V هم داده ۲۵ سانتی متر بر ثانیه) .

این کانال وقتی پر است در شبانه روز چند متر مکعب آب را منتقل می کند ؟ (sanjesh)

$$۲۱۶ (۱) \quad ۲۱۶۰ (۲) \quad ۲۱۶۰۰ (۳) \quad ۴۳۲۰۰ (۴)$$

فرمول : $Q = A \times V$.

Q = دبی (آب دهی) بر حسب متر مکعب بر ثانیه . (m^3/s)

A = مساحت سطح مقطع جریان آب بر حسب متر مربع (m^2)

V = سرعت جریان آب بر حسب متر بر ثانیه . $(\frac{m}{s})$

$$A = 1 m^2$$

$$V = 25 cm/s \gg V = 0.25 m/s$$

مقدار V رو در مساله به ما داده ۲۵ سانتی متر بر ثانیه . ولی در فرمول مقدار V برابر متر بر ثانیه . پس V رو تبدیل می کنیم . ۲۵ سانتی متر بر ثانیه میشه . ۰ / ۲۵ متر بر ثانیه .

هر یک متر برابر است با ۱۰۰ سانتی متر .

$$\checkmark Q = 1 m^2 \times 0/25 m/s \gg Q = 25 = 0/25 m^3/s.$$

مقدار Q برابر است با : ۱ متر مربع ضرب در ۰ / ۲۵ متر بر ثانیه . (یه m^2 از A داریم با m از V میشه m^3) (به اضافه ی یه دونه ثانیه s) .

خب مساله هنوز تموم نشده از ما Q رو می خواد در یک شبانه روز . پس باید مقدار Q ضرب در یک شبانه روز کنیم . Q (دبی = آب دهی) بود بر حسب متر مکعب بر ثانیه . (m^3/s) .

یک شبانه روز چند ثانیه می باشد .

یک شبانه روز = ۲۴ ساعت . هر ساعت = ۶۰ دقیقه (min) . هر دقیقه = ۶۰ ثانیه . (s)

پس ۲۴ ساعت (h) ضرب در ۶۰ دقیقه = ۴۴۰ / ۱ دقیقه (min) . (۲۴ ساعت = یک شبانه روز = ۴۴۰ / ۱ دقیقه) . (min) .

حالا ۱۴۴۰ دقیقه (min) ضرب در ۶۰ ثانیه = ۴۰۰ / ۸۶ ثانیه (s) . (۲۴ ساعت = یک شبانه روز = ۴۰۰ / ۸۶ ثانیه) . (s) .

حالا مقدار Q (دبی = آب دهی) ضرب در ۴۰۰ / ۸۶ ثانیه می کنیم که در میاد ۲۱۶۰۰ متر مکعب آب تخلیه ای .

$$Q = 025 m^3/s \times 86/400s > (1) > Q = 0/25 m^3 \times 86400 s \\ > (2) > Q = 25 m^3 \times 864 = 21/600 m^3$$

در مرحله ی (۱) ثانیه ها رو با هم پروندیم .

در مرحله ی (۲) یه عدد کامل می خوایم . ۰ / ۲۵ ضرب در ۴۰۰ / ۸۶ . صفر ۰ / ۲۵ با دو تا صفر ۴۰۰ / ۸۶ می پره .

نکته : ۰ / ۲۵ میشه ۱ از چهارم . (یک چهارم) .

اگه ۴۰۰ / ۸۶ تقسیم بر ۴ کنیم (چون عدد ۴۰۰ / ۸۶ یه عدد کامل یعنی چهار چهارم چون به ما داره میگه که ضرب در ۰ / ۲۵ کنیم) جواب دوباره میشه : ۶۰۰ / ۲۱ . (یعنی گزینه ی ۳)

.....

∞ (ص ۴۳) در زیر پل بتونی ، یک رود با عرض ۵ متر و بیست و پنج سانتی متر ($5 / 25 m$) ، عمق آب ۵۰ سانتی متر ($0 / 5$) است . اگر سرعت آب در زیر پل $4 \frac{m}{s}$ باشد (V) ، دبی رود چند متر مکعب بر ثانیه ($\frac{m^3}{s}$) ؟ (sanjesh)

$$100 \frac{m^3}{s} (۴) \quad 21 \frac{m^3}{s} (۳) \quad 10 / 5 \frac{m^3}{s} (۲) \quad 10 \frac{m^3}{s} (۱)$$

فرمول : $Q = A \times V$.

Q = دبی (آب دهی) بر حسب متر مکعب بر ثانیه . (m^3 / s) (؟)

A = مساحت سطح مقطع جریان آب بر حسب متر مربع (m^2) (A باید با استفاده از داده های به دست بیاریم) . (یه نکته ی من در آوردی : (سد میان چطوری روی رود احداث می کنن . از عرض (بر حسب m) . خب دیوار سد هم دارای ارتفاع که میشه همون ارتفاع مورد نظرمون (بر حسب m) . توی این مساله هم مساحت سطح مقطع : مساحت سطح قطع شده ی جریان آب بر حسب متر مربع (m^2) .

V = سرعت جریان آب بر حسب متر بر ثانیه . ($\frac{m}{s}$) متر بر ثانیه که داریم درست . ($4 \frac{m}{s}$) .

فرمول به ما میگه که : $Q = A \times V$.

A میگه مساحت سطح مقطع جریان آب بر حسب متر مربع (m^2) . ($m^2 = m \times m$) .

$$A = 5 / 25 m \times 0 / 5 m \rightarrow A = (5 / 25 \times 0 / 5) m^2 \rightarrow A = 2 / 625 m^2 .$$

خب مقدار A به دست آوردیم : . شاید این مقدار $۲ / ۶۲۵$ براتون سخت باشه که بخواین ضرب در ۴ ش کنین . ($10 / 5 = 2 / 645 \times 4$) . به ادامه توجه کنید . ($۵ /$) یعنی چی : یعنی ($\frac{1}{2}$ of 4) : (عدد ۲)

6 $Q (m^3 / s) = A (m^2) \times V (m / s) \rightarrow Q (m^3 / s)$
 $= A (5 / 25 m \times 0 / 5 m) \times V (4 m / s) \rightarrow Q$
 $= 5$
 $/ 25 m \times (0 / 5 m \times 4 m / s = \frac{1}{2} of 4 = 2 m^2 / s)$
 $\rightarrow Q = 5 / 25 m \times 2 m^2 / s \rightarrow Q$
 $= (5 \times 2 m^3 / s) + (0 / 25 \times 2 m^3 / s) \rightarrow Q$
 $= 10 m^3 / s + 0 / 5 m^3 / s \rightarrow Q = 10 / 5 m^3 / s .$
 پاسخ : گزینه ی (۲) درست است .

.....

(ص ۴۳) یکای اندازه گیری (دبی) یک رود کدام است ؟ (sanjesh)

(۱) متر مکعب (۲) متر بر ثانیه (۳) متر مربع بر ثانیه (۴) متر مکعب بر ثانیه

پاسخ : گزینه ی (۴) درست است . (دبی) یا آب دهی حاصل ضرب سطح مقطع آب راه در سرعت آب است . یکای سطح مقطع متر مربع و یکای سرعت متر بر ثانیه است . اگر در هم ضرب شوند متر مکعب بر ثانیه حاصل می شود .

فرمول : $Q = A \times V \rightarrow m^3 / s = m^2 \times m / s$

$Q =$ دبی (آب دهی) بر حسب متر مکعب بر ثانیه . (m^3 / s)

$A =$ مساحت سطح مقطع جریان آب بر حسب متر مربع (m^2)

$V =$ سرعت جریان آب بر حسب متر بر ثانیه . $(\frac{m}{s})$

.....

(ص ۴۳) دبی رودی ۱۶۰ متر مکعب بر ثانیه $(160 \frac{m^3}{s})$ است . اگر سطح مقطع رود

خانه ، در محل اندازه گیری دبی ، ۲ متر ارتفاع و ۱۶ متر عرض داشته باشد ($A =$

$30 m^2 = 16 m \times 2 m$) ، آب با چه سرعتی از این محل عبور می کند ؟ (sanjesh)

((عرض : Width) (ارتفاع : Height)

(۱) $20 \frac{m}{s}$ (۲) $50 \frac{m}{s}$ (۳) $18 \frac{km}{h}$ (۴) $36 \frac{km}{h}$

10

پاسخ : گزینه ی (۳) درست است . دبی هر آب روان از رابطه ی $Q = A \times V$ محاسبه می شود که در آن A مساحت سطح مقطع یعنی : حاصل ضرب عرض در عمق آب (ارتفاع راه و V هم سرعت آب راه است .

$$A = 16 \text{ m Width} \times 2 \text{ m Height} = 32 \text{ m}^2$$

$$Q = 160 \frac{\text{m}^3}{\text{s}}$$

$$Q = A \times V \rightarrow 160 \frac{\text{m}^3}{\text{s}} = 32 \text{ m}^2 \times V \rightarrow V = \frac{Q}{A}$$

$$V = \frac{Q}{A} \rightarrow V = \frac{160 \text{ m}^3/\text{s}}{32 \text{ m}^2} \xrightarrow{\text{delete m}^2} V = 5 \frac{\text{m}}{\text{s}} \rightarrow 18 \frac{\text{km}}{\text{h}}$$

(۱) ۱۶۰ تقسیم بر ۳۲ میشه : ۵ . (۵ ضرب در ۳۲ : ۱۶۰)

(۲) هر کیلومتر برابر ۱۰۰۰ متر . ($1 \text{ km} = 1000 \text{ m}$) .

(۳) هر ساعت برابر ۳۶۰۰ ثانیه . ($1 \text{ h} = 3600 \text{ s}$) .

$$1 \text{ h} = 60 \text{ min} = 60 \text{ min} \times 60 \text{ s} = 3600 \text{ s}$$

(۴) حالا $1 \frac{\text{m}}{\text{s}}$ در تبدیل به $\frac{\text{km}}{\text{h}}$ میشه : $\frac{1000 \text{ m}}{3600 \text{ s}}$.

(۵) ما میخوایم ببینیم که $5 \frac{\text{m}}{\text{s}}$ در تبدیل به $\frac{1000 \text{ m}}{3600 \text{ s}}$ چه قدر میشه : $\frac{\text{km}}{\text{h}}$ ؟ .

$$5 \times \frac{1000}{3600} \rightarrow \frac{5 \times 3600 (00 \text{ delete})}{1000 (00 \text{ delete})} \rightarrow \frac{5 \times 36}{10} \rightarrow \frac{180}{10} \rightarrow 18 \frac{\text{km}}{\text{h}}$$

پس گزینه ی (۳) جواب نهایی ما خواهد بود . دیگه واحد ها رو ننوشتیم چون دیگه خود عدد واحد ها رو گذاشتیم .

.....

11

(ص ۴۳) اگر دبی رود خانه ای با عمق ۴ متر (گودی ۴ متر = Height : Depth : 4 m) ،
 حدود ۴۸۰ متر مکعب بر ثانیه ($Q = 480 \frac{m^3}{s}$) و پهنای رود ۲۰ متر باشد (عرض ۲۰ متر = Width : 20 m) ، رود با چه سرعتی از مقطع آن عبور می کند ؟ (gozine 2)

$$6 \frac{m}{s} (۴) \quad 60 \frac{m}{s} (۳) \quad 80 \frac{m}{s} (۲) \quad 1920 \frac{m}{s} (۱)$$

پاسخ : گزینه ی (۴) درست است .

(عمق : Depth)

مقدار آب دهی با استفاده از رابطه ی زیر ، محاسبه می شود .

$$Q = A \times V \rightarrow m^3/s = m^2 \times m/s$$

Q = دبی (آب دهی) بر حسب متر مکعب بر ثانیه
 (m^3/s) .

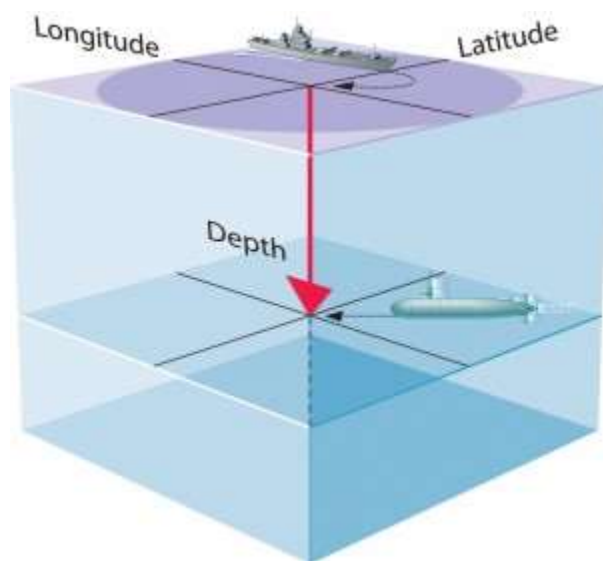
A = مساحت سطح مقطع جریان آب بر حسب
 متر مربع (m^2)

به ما عمق و پهنای داده که ضرب در هم میشن :
 مساحت سطح مقطع جریان آب بر حسب متر
 مربع (m^2) / ۴ متر ضرب در ۲۰ متر = ۸۰ متر
 مربع .

$$A = 20 \text{ m Width} \times 4 \text{ m Height} = 80 \text{ m}^2$$

V = سرعت جریان آب بر حسب متر بر ثانیه . ($\frac{m}{s}$) (رود با چه سرعتی از مقطع آن عبور
 می کند ؟ = مجهول .) (یادون باشه که : $48 = 6 \times 8$.

$$480 = 6 \times 80$$

12

$$Q = A \times V \rightarrow 480 \frac{m^3}{s} = 80 m^2 \times V \rightarrow V = \frac{Q}{A} \rightarrow V$$

$$= \frac{480 \frac{m^3}{s} \xrightarrow{\text{(delete } m^2)}}{80 m^2 \xrightarrow{\text{(delete } m^2)}} \rightarrow V = \frac{480 \frac{m}{s}}{80} \rightarrow V = 6 \frac{m}{s}.$$

پس رود ، با سرعت $6 \frac{m}{s}$ ، از مقطع آن عبور می کند .

.....

(ص ۴۳) در کانالی به عرض ۲ متر (Width = 2 m) ، آب به ارتفاع ۷۵ سانتی متر (Height = 75 cm = 0.75 m) با سرعت چند متر بر ثانیه حرکت کند (V = ?) ، می تواند در هر ثانیه ، $\frac{4}{5}$ متر مکعب ($Q = \frac{4}{5} \frac{m^3}{s}$) به یک تصفیه خانه برساند ؟ (sanjesh)

(۱) $\frac{1}{2}$ (۲) $\frac{1}{5}$ (۳) ۳ (۴) $\frac{3}{3}$

پاسخ : گزینه ی (۳) درست است .

فرمول : $Q = A \times V$.

Q = دبی (آب دهی) بر حسب متر مکعب بر ثانیه . (m^3/s)

$$Q = \frac{4}{5} \frac{m^3}{s}$$

A = مساحت سطح مقطع جریان آب بر حسب متر مربع (m^2)

$$A = Width \times Height \rightarrow A = 2 m \times 0.75 m \rightarrow A = 1.5 m^2 .$$

نکته : ۲ تا سوال ۰/۷۵ نمره میشه : $\frac{1}{5}$ نمره دیگه .

V = سرعت جریان آب بر حسب متر بر ثانیه . ($\frac{m}{s}$)

13

$$Q = A \times V \rightarrow 4.5 \frac{m^3}{s} = 1.5 m^2 \times V \rightarrow V = \frac{Q}{A} \rightarrow V$$

$$= \frac{4.5 \frac{m^3}{s} \xrightarrow{(\text{delete } m^2)}}{1.5 m^2 \xrightarrow{(\text{delete } m^2)}} \rightarrow V = 3 \frac{m}{s}.$$

۴/۵ تقسیم بر ۱/۵ میشه : ۳ . | ۴۵ تقسیم بر ۱۵ میشه : ۳ .

$$3 \times 1.5 = 4.5 \mid 4/5 \div 1/5 = 3$$

.....

(ص ۴۳) دو پایه ی پل ، ۶ متر (6m) از هم فاصله دارند و عمق آب در فاصله ی دو پایه ، همه جا ۷۵ سانتی متر (75 cm) است . اگر در هر ثانیه (1s) ۱۸ متر مکعب ($18 m^3$) آب از بین دو پایه عبور کند ، سرعت آب در زیر پل ، چند متر بر ثانیه (m/s) ؟ (sanjesh)

(۱) ۰/۴ (۲) ۲/۲۵ (۳) ۲/۵ (۴) ۴

پاسخ : گزینه ی (۴) درست است .

فرمول : $Q = A \times V$.

Q = دبی (آب دهی) بر حسب متر مکعب بر ثانیه . (m^3/s)

$$Q = 18 \frac{m^3}{s}$$

عمق : depth . ارتفاع : Height . Width : عرض .

6m : Width

Height یا Depth : 75 cm . که باید تبدیل به متر بشه . ۰/۷۵ متر .

A = مساحت سطح مقطع جریان آب بر حسب متر مربع (m^2)

$$A = Width \times Height \rightarrow A = 6 m \times 0.75 m \rightarrow A = 4.5 m^2 .$$

نکته : ۶ تا سوال ۰/۷۵ نمره میشه : ۴/۵ نمره دیگه .

V = سرعت جریان آب بر حسب متر بر ثانیه . $(\frac{m}{s})$

سرعت آب آزمون می خواد . سرعتمون مجهول . (؟)

$$Q = A \times V \rightarrow 18 \frac{m^3}{s} = 4.5 m^2 \times V \rightarrow V = \frac{Q}{A} \rightarrow V$$

$$= \frac{18 \frac{m^3}{s} \xrightarrow{\text{(delete } m^2)}}{4.5 m^2 \xrightarrow{\text{(delete } m^2)}} \rightarrow V = 4 \frac{m}{s} .$$

۴ ضرب در ۴/۵ همیشه : ۱۸ | ۱۸ تقسیم بر ۴/۵ همیشه : ۴ .

.....

(ص ۴۳) در قسمتی از یک رود که درای بستر هم واری می باشد ، عرض رود ۱۶ متر (

Width = 16 m) است . در هر ثانیه ۵۱/۲ متر مکعب $(Q = 51/2 \frac{m^3}{s})$ آب با

سرعت ۸ متر بر ثانیه $(V = \frac{8m}{s})$ عبور می کند . عمق آب (depth = ?) در این قسمت

از رود چند متر است ؟ (sanjesh)

۰/۲ (۱) ۰/۲۵ (۲) ۰/۴ (۳) ۲/۵ (۴)

پاسخ : گزینه ی (۳) درست است .

فرمول : $Q = A \times V$.

Q = دبی (آب دهی) بر حسب متر مکعب بر ثانیه . (m^3/s)

$$Q = 51/2 \frac{m^3}{s}$$

عمق : depth . ارتفاع : Height . Width : عرض .

Width : 16m .

A = مساحت سطح مقطع جریان آب بر حسب متر مربع (m^2)

$$A = Width \times depth \rightarrow A = 16 m \times (depth) \rightarrow A = ? .$$

$V = \text{سرعت جریان آب بر حسب متر بر ثانیه} . \left(\frac{m}{s} \right) \left(V = \frac{8m}{s} \right) .$

ممیز : Radix Point .

$$\begin{aligned} \text{depth} &= \frac{Q}{\text{width} \times V} \rightarrow \text{depth} = \frac{51/2 \frac{m^3}{s}}{16 m \times 8 \frac{m}{s}} \rightarrow \text{depth} \\ &= \frac{51/2 \frac{m^3}{s} \frac{\text{delete } m^2}{\text{delete } s}}{16 m \times 8 \frac{m}{s} \frac{\text{delete } m \times m = \text{delete } m^2}{\text{delete } s}} \rightarrow \text{depth} \\ &= \frac{51/2 m}{16 \times 8} \rightarrow \text{depth} = \frac{512 m}{128} \rightarrow \text{depth} \\ &= 4 + \text{Radix Point} \rightarrow \text{depth} = 0.4 m . \end{aligned}$$

(ص ۴۳) پلی بر روی رود خانه ای به عرض ۵۰ متر (50 m) برای حد اکثر دبی $6000 \frac{m^3}{s}$ و حد اکثر سرعت سیلاب $60 \frac{m}{s}$ طراحی شده است . در زمان حد اکثر دبی و حد اکثر سرعت سیلاب ، عمق آب در زیر پل به چند متر می رسد ؟ (sanjesh)

۲ (۱) ۱۰ (۲) ۱۲ (۳) ۲۰ (۴)

پاسخ : گزینه ی (۱) درست است .

فرمول : $Q = A \times V$.

$Q = \text{دبی (آب دهی) بر حسب متر مکعب بر ثانیه} . (m^3/s)$

$$Q = 6000 \frac{m^3}{s}$$

عمق : depth . ارتفاع : Height . Width : عرض .

Width : ۵۰ متر (50 m) .

$A = \text{مساحت سطح مقطع جریان آب بر حسب متر مربع} (m^2)$

$$A = Width \times Height \rightarrow A = 6 m \times 0.75 m \rightarrow A = 4.5 m^2 .$$

نکته : ۶ تا سوال ۰/۷۵ نمره میشه : ۴/۵ نمره دیگه .

$V =$ سرعت جریان آب بر حسب متر بر ثانیه . $(\frac{m}{s})$

سرعت جریان آب : $60 \frac{m}{s}$.

$$\begin{aligned} depth &= \frac{Q}{width \times V} \rightarrow depth = \frac{6000 \frac{m^3}{s}}{50 m \times 60 \frac{m}{s}} \rightarrow depth \\ &= \frac{6000 \frac{m^3}{s} \cancel{\text{delete } m^2} \cancel{\text{delete } s}}{50 m \times 60 \frac{m}{s} \cancel{\text{delete } m} \times m = \cancel{\text{delete } m^2} \cancel{\text{delete } s}} \\ \rightarrow depth &= \frac{6000 m}{50 \times 60} \rightarrow depth = \frac{6000 m \cancel{\text{delete } 000}}{3000 \cancel{\text{delete } 000}} \\ \rightarrow depth &= \frac{6m}{3} \rightarrow depth = 2 m . \end{aligned}$$

or

$$\begin{aligned} depth &= \frac{6000 m \cancel{\text{delete } 00}}{50 \times 60 \cancel{\text{delete } 0 \text{ by } 0} = \cancel{\text{delete } 00}} \rightarrow depth \\ &= \frac{60 m}{30} \rightarrow depth = 2 m . \end{aligned}$$

این نکته را هم مد نظر داشته باشید =

دبی : عرض ضرب در عمق ضرب در سرعت .

.....

(ص ۴۴) در کدام مناطق ، بیش تر رود ها موقتی و فصلی می باشند ؟ در مناطق گرم و خشک که مقدار بارندگی و تبخیر زیاد است ، بیش تر رود ها ، موقتی و فصلی می باشند .

.....

(ص ۴۴) در کدام مناطق ، بیش تر رود ها ، موقتی و فصلی هستند ؟ (sanjesh)

(۱) سرد و خشک با بارندگی کم و تبخیر زیاد .

(۲) گرم و خشک با بارندگی کم و تبخیر زیاد .

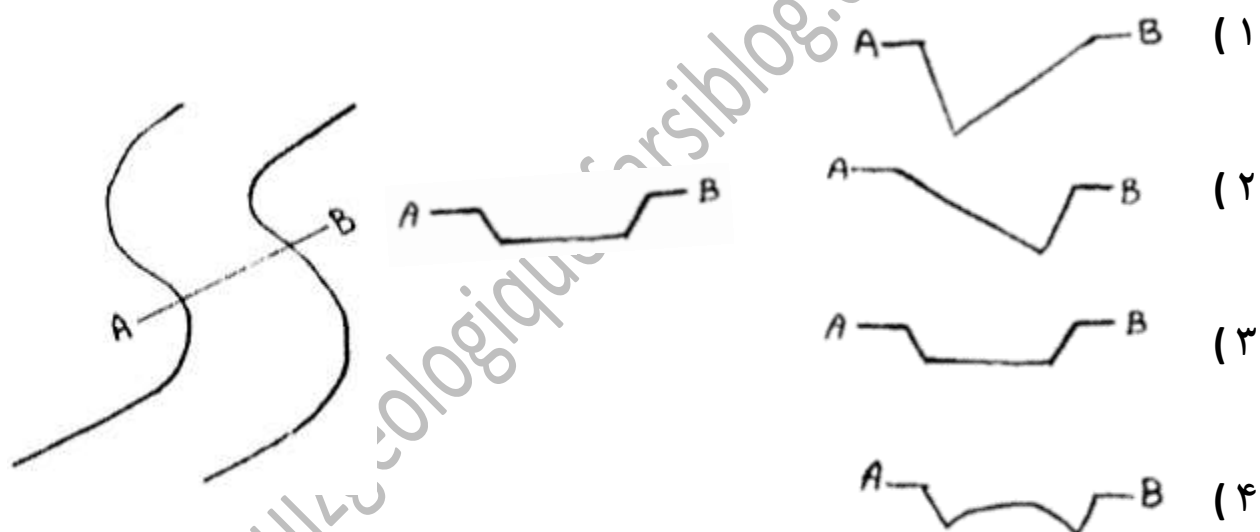
(۳) نبود ارتفاع بلند ، حتی با بارندگی زیاد .

(۴) گرم و خشک ، بدون بارندگی ، دارای آب زیر زمینی .

پاسخ : گزینه ی (۲) درست است . در مناطق گرم و خشک که مقدار بارندگی و تبخیر زیاد است ، بیش تر رود ها ، موقتی و فصلی هستند .

.....

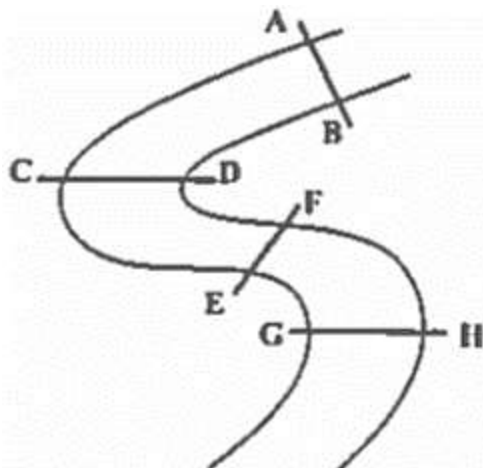
(ص ۴۴) سطح مقطع رود خانه ی زیر ، در امتداد AB کدام است ؟ (sanjesh)

پاسخ : گزینه ی (۳) درست است . برش AB در محلی قرار دارد که از پیچ و خم رود خانه به دور است ، بنا بر این مانند یک رود مستقیم بستر خود را افزایش می دهد و تقریباً بستر آن در یک سطح قرار می گیرد .

.....

(ص ۴۴) در شکل زیر ، مقاطع فرضی کدام نقاط رود خانه ، شباهت بیش تری با هم دارند ؟ (sanjesh)

(۱) EF و AB

(۲) GH و CD

(۳) GH و AB

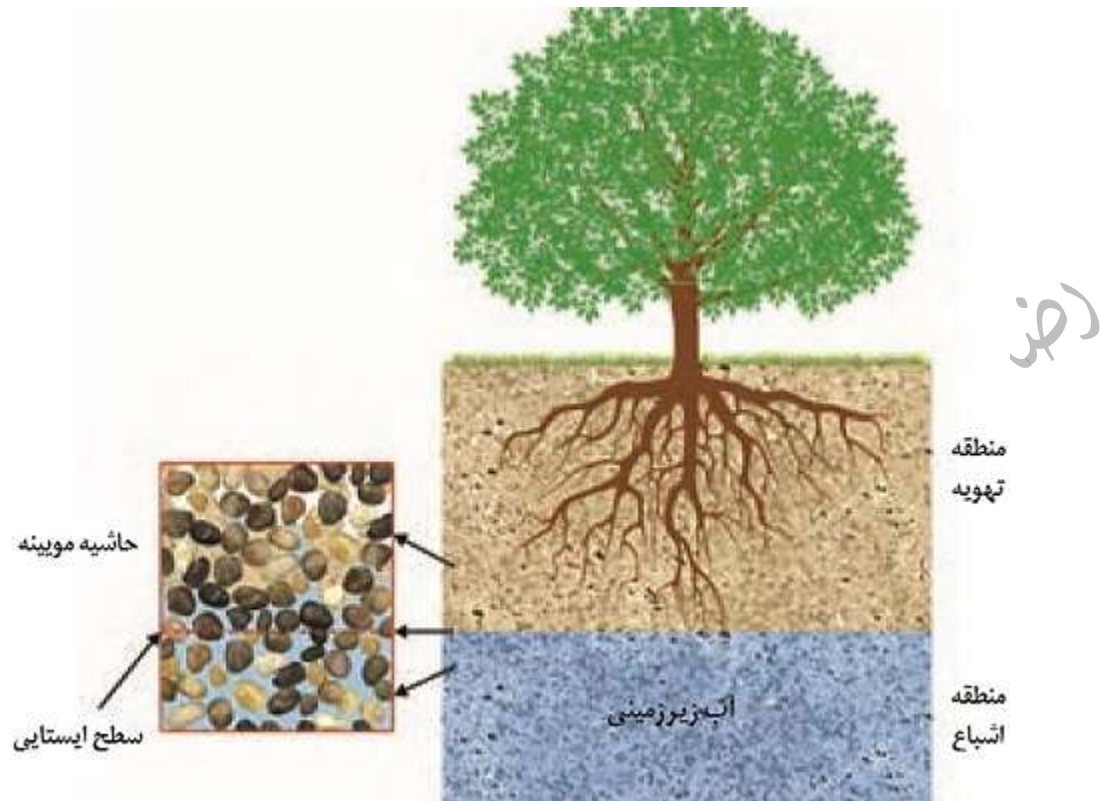
(۴) AB و CD

پاسخ : گزینه ی (۱) درست است . در دو مقطع EF و AB تقریباً عمق بستر در عرض رود خانه یک سان و مانند هم است .

(ص ۴۴) انسان های نخستین ، از آب زیر زمینی چه استفاده ای میکردند ؟ (دو مورد)
انسان های نخستین ، از آب زیر زمینی تنها برای آشامیدن و پختن غذا استفاده می کردند .

(ص ۴۵) سطح ایستابی : در هنگام نفوذ آب به داخل زمین ، بخشی از آب نفوذی به سطح ذرات خاک یا سنگ می چسبد ، به طوری که منافذ و فضا های خالی ، توسط آب و هوا پر می شود و منطقه ی تهویه شکل می گیرد . بخشی از آب نفوذی ، به طرف عمق بیش تر حرکت می کند تا به سنگ بستر برسد ، و منطقه ی اشباع را ایجاد می کند . تمام فضا های خالی منطقه ی اشباع ، توسط آب پر شده است . سطح بالایی این منطقه ، سطح ایستابی است . (شکل توزیع عمقی آب زیر زمینی و تشکیل سطح ایستابی) .

شکل توزیع عمقی آب زیر زمینی و تشکیل سطح ایستابی .

(ادامه ی سطح ایستابی) عمق سطح ایستابی در مناطق مختلف ، متفاوت است . در بعضی مناطق ممکن است تا صد ها متر برسد . سطح ایستابی ، تقریباً از توپوگرافی سطح زمین تبعیت می کند . هنگامی که سطح ایستابی با سطح زمین برخورد کند ، آب زیر زمینی

به صورت چشمه و گاهی به صورت برکه در سطح زمین ظاهر می شود . و در صورتی که سطح ایستابی بر سطح زمین منطبق شود یا در نزدیک آن قرار گیرد ، باتلاق یا شوره زار تشکیل می شود . شکل تشکیل برکه با آب زیر زمینی .

(ص ۴۵) بزرگ ترین ذخیره ی آب شیرین قابل بهره برداری در خشکی های زمین کدام است ؟ (sanjesh)

(۱) آب زیر زمینی (۲) یخچال های قطبی

(۳) یخچال های کوهستانی (۴) رود ها و دریا چه ها

پاسخ : گزینه ی (۱) درست است . آب زیر زمینی قابل بهره برداری ، گرچه فقط حجم کمی از آب کره را تشکیل می دهد ، ولی همین مقدار ، بزرگ ترین ذخیره ی آب شیرین قابل بهره برداری در خشکی ها است .

.....

(ص ۴۵) کدام عبارت ، سطح ایستابی را معرفی می کند ؟ (sanjesh)

(۱) سطح بالایی منطقه ی اشباع در آب خوان های آزاد

(۲) سطح بالایی مخزن آب در آب خوان های تحت فشار

(۳) سطح بالایی حاشیه ی مویینه در آب خوان های آزاد

(۴) سطحی که آب های زیر زمینی در روی آن قرار می گیرند

پاسخ : گزینه ی (۱) درست است . در آب خوان های آزاد ، سطح بالایی آب های زیر زمینی را سطح ایستابی می گویند .

.....

(ص ۴۵) اجزای تشکیل دهنده ی منطقه ی تهویه ، کدام اند ؟ (sanjesh)

(۱) ذرات خاک و سنگ و هوا (۲) دانه های شن ، ماسه ، ریگ

(۳) ذرات خاک و سنگ ، آب و هوا

(۴) مولکول های آب که به آن حاشیه ی مویینه گویند .

پاسخ : گزینه ی (۳) درست است . فاصله ی بین سطح ایستابی تا سطح زمین را منطقه ی تهویه می نامند . این منطقه معمولاً از ذرات خاک و سنگ تشکیل و فضا های خالی بین این ذرات با آب و هوا پر شده است .

.....

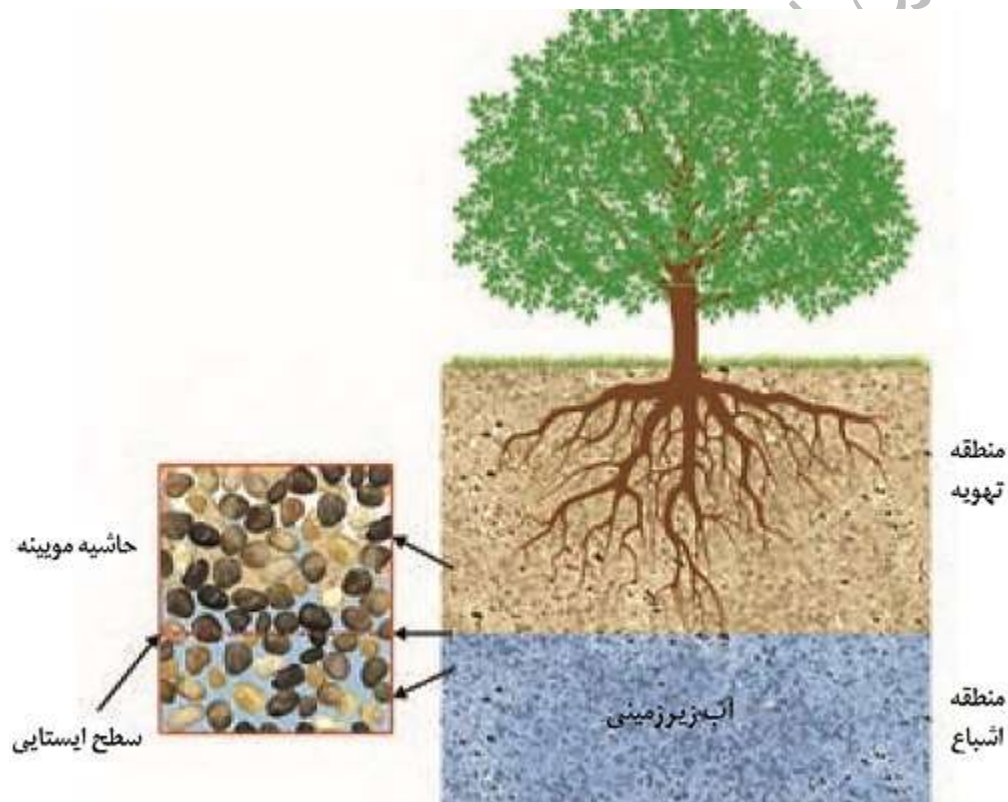
(ص ۴۵) ریشه های درخت در (منطقه ی تهویه - منطقه ی اشباع) قابل مشاهده می باشند . (منطقه ی تهویه) (روی شکل)

.....

(ص ۴۵) آب زیر زمینی در (منطقه ی تهویه - منطقه ی اشباع) قابل رؤیت می باشد . (منطقه ی اشباع) (روی شکل)

.....

(ص ۴۵) شکل توزیع عمقی آب زیر زمینی و تشکیل سطح ایستابی .

.....

(ص ۴۵) در هنگام نفوذ آب به داخل زمین ، کدام مواد ، منطقه ی تهویه ی به وجود آمده را تشکیل می دهند ؟ (sanjesh)

(۱) فقط خاک (۲) آب و هوا (۳) خاک و آب (۴) خاک و آب و هوا

پاسخ : گزینه ی (۴) درست است . در هنگام نفوذ آب به داخل زمین ، بخشی از آب نفوذی به سطح ذرات خاک می چسبد ، به طوری که منافذ و فضا های خالی ، توسط آب

و هوا پر می شود . این منطقه را که شامل : (۱) خاک . (۲) آب . و (۳) هوا . است منطقه ی تهویه نام گذاری کرده اند .

.....

(ص ۴۵) موجودات زنده می توانند سنگ ها را خرد کنند . (دانستنی)

ریشه ی درختان می توانند هنگام رشد با وارد کردن فشار به شکاف های موجود در سنگ ها ، سنگ را در هم بشکنند . حتی گیاهان کوچک نیز این کار را روی سطح سنگ ها انجام می دهند . جانوران زیر زمینی مانند : کرم خاکی و خرگوش نیز سهم کوچکی در خرد شدن سنگ ها و تبدیل آن ها به ذره های کوچک تر دارند .

European rabbit / خرگوش اروپایی /
Oryctolagus cuniculus

کرم خاکی

(شیمی جف جونز - انتشارات مدرسه - ص ۱۲۵ - چاپ چهارم - ۱۳۹۴)

.....

(ص ۴۵) هنگامی که عمق سطح ایستابی کم باشد به طوری که حاشیه ی موینه ، به سطح زمین برسد ، چه اتفاقی می افتد و چه مشکلاتی ایجاد می کند ؟ (پیوند با فیزیک)
در شرایطی که حاشیه ی موینه به سطح زمین منطبق شود ، به علت نیروی کشش سطحی ، مولکول های آب به سطح زمین می آیند و تبخیر می شوند و مواد محلول خود را بر سطح زمین می گذرانند . (شوره زدن زمین : مشکل در زمین های کشاورزی بر اثر منطبق شدن حاشیه ی موینه با سطح زمین) .

.....

(ص ۴۵) در شرایطی که حاشیه ی موینه به سطح زمین منطبق شود ، کدام مشکل برای زمین های کشاورزی به وجود می آید ؟ (sanjesh)

(۱) فرسایش خاک (۲) شوره زدن خاک

(۳) خشک شدن خاک (۴) از بین رفتن تخلخل

پاسخ : گزینه ی (۲) درست است . به علت نیروی کشش سطحی ، مولکول های آب به سطح زمین می آیند و تبخیر می شوند و مواد محلول خود را بر سطح زمین می گذارند (شوره زدن زمین : مشکل در زمین های کشاورزی بر اثر منطبق شدن حاشیه ی موئینه با سطح زمین) .

.....

(ص ۴۵) عمق سطح ایستابی ، در مناطق مختلف ، است . (متفاوت) .

.....

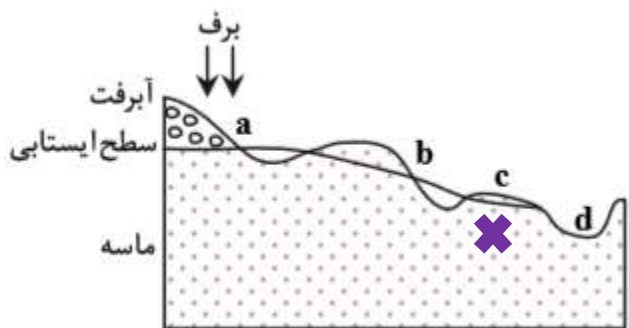
(ص ۴۵) عمق سطح ایستابی در استان زیاد و در استان کم است . (sanjesh)

(۱) کرمان - مازندران (۲) مازندران - قم (۳) قم - مازندران (۴) مازندران - کرمان

پاسخ : گزینه ی (۱) درست است . عمق سطح ایستابی در استان های ساحلی کشورمان در عمق کم واقع شده است . مانند : استان مازندران . و در استان های مرکزی ، مانند : استان یزد ، استان کرمان و ... عمق سطح ایستابی در عمق زیاد است .

.....

(ص ۴۶) در کدام مورد ، احتمال تشکیل باتلاق وجود دارد ؟ (gozine 2)

a (۱)

b (۲)

c (۳)

d (۴)

پاسخ : گزینه ی (۳) درست است . محل سطح ایستابی بر سطح زمین منطبق شده است .

آبرفت : رود ها بخشی از رسوبات سنگین وزن و درشت خود را نیز در خشکی ها ، در بستر یا کناره های آن ، به جای می گذارند . این گونه رسوبات را به طور کلی ((آبرفت)) می

24

گویند . آبرفت ها به ترتیب جرم و حجم ته نشین می شوند و اغلب گرد شدگی و جور شدگی خوبی دارند . تشکیل تراس آبرفتی از اعمال رسوب گذاری آب های جاری است . (tip)

بخشی از آب نفوذی نیز از لا به لای منافذ خاک و سنگ به راه خود به طرف پایین ادامه می دهد ، تا جایی که تمام فضا های خالی از آب پر شود . این منطقه (منطقه ی اشباع) خوانده می شود . سطح فوقانی منطقه ی اشباع را ، اگر با لایه ی نفوذ نا پذیری محصور نشده باشد ، (سطح ایستابی) می گویند . (tip)

(زمین شناسی سال سوم . ۱۳۹۵ . کتاب درسی)

.....

(ص ۴۶) هر چه میزان شکستگی ها در یک سنگ گرانیتهی بیش تر باشد ، (gozine 2)

(۱) نفوذ پذیری آن بیش تر می شود . (۲) تخلخل آن بیش تر می شود .

(۳) تخلخل زیاد و نفوذ پذیری کم می شود .

(۴) تخلخل کم و نفوذ پذیری زیاد می شود .

پاسخ : گزینه ی (۲) درست است . تخلخل همان حجم فضای خالی سنگ است که با شکستگی ، انحلال و هوا زدگی زیاد می شود .

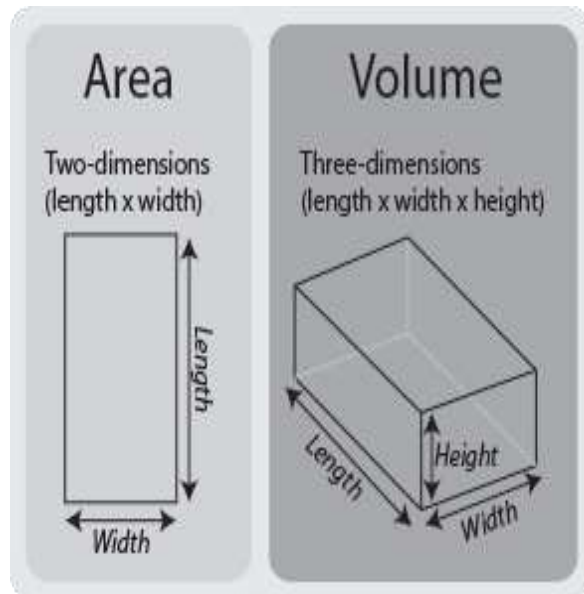
.....

(ص ۴۶) به سوال زیر پاسخ دهید . (پیوند با ریاضی) .

(الف) بر اثر بهره برداری از یک آب خوان در یک دشت (یک مخزن) به مساحت 200×10^6 متر مربع ($200 \times 10^6 m^2$) و تخلخل ۳۰ درصد (۳۰ %) ، سطح ایستابی ۱۰ متر ($10 m$) افت کرده است . (۱۰ متر از سطح ایستابی کاسته (کم) شده است) . چه حجمی از آب تخلیه شده است ؟ (اول حجم کل به دست میاریم . سپس می ریم سراغ حجم فضا های خالی (حجم فضا های خالی = چه مقدار از آب تخلیه شده) .

(یه کم شبیه مساله های ریاضی که میگه یه مخزن داریم به حجم فلان که این قدرش خالی بقیش به دست بیارین ، چه قدر حجم از دست دادیم و) .

توی چاپ ۱۳۹۶ کتاب زمین شناسی یازدهم به ما گفته بود : ۲۰۰ کیلو متر مربع (200 km^2) . که میشه : $(200 \times 10^6 \text{ m}^2) = .$ (۲ تا صفر ۲۰۰ میان روی توان ۱۰ به توان ۶ که میشه ۱۰ به توان ۸ : 10^8) . (متر مربع به دست اومده) .

توجه و شکافتن مساله (برای این که به تر متوجه بشین ، شایدم این توجیه مورد قبول اساتید محترم زمین شناسی نباشه) : توی مساله به ما داده که متر مربع و در فرمول تخلخل داریم متر مکعب پس اول حجم به متر مربع به دست میاریم و سپس به متر مکعب . خب معلوم دیگه $(m \times m \times m = m^3)$.

$$(m \times m = m^2)$$

نکته : مستطیل (به متر مربع) (یادمکون باشه همین جوری) .

در Area داریم : (Width : 10 km) . (Length : 20 km) .
 $(km \times km = km^2)$.

$$\text{length} \times \text{width} = 20 \text{ km} \times 10 \text{ km} = 200 \text{ km}^2 = 200 \times 10^6 \text{ m}^2 = 2 \times 10^8 \text{ m}^2 .$$

۲۰۰ کیلو متر مربع (200 km^2) . که میشه : $(200 \times 10^6 \text{ m}^2) = .$ (۲ تا صفر ۲۰۰ میان روی توان ۱۰ به توان ۶ که میشه ۱۰ به توان ۸ : 10^8) . (متر مربع به دست اومده) .

مکعب مستطیل : (به متر مکعب) (یادمون باشه : همین جوری) .

در Volume داریم : (Width : 10 km) . (Length : 20 km) . (Height : 10 m) . (۱۰ متر آفت سطح ایستابی)

توجه : در این جا : مقدار $\text{length} \times \text{width}$ رو به دست آورده بودیم ولی دوباره محاسبات کلی می نویسیم .

26

$$\text{length} \times \text{width} = 20 \text{ km} \times 10 \text{ km} = 200 \text{ km}^2 = 200 \times 10^6 \text{ m}^2 = 2 \times 10^6 \text{ m}^2 .$$

$$\begin{aligned} \text{length} \times \text{width} \times \text{height} &= 20 \text{ km} \times 10 \text{ km} \times 10 \text{ m} = \\ (20 \text{ km} \times 10 \text{ km}) \times 10 \text{ m} &= 200 \text{ km}^2 \times 10 \text{ m} = 200 \times \\ 10^6 \text{ m}^2 \times 10 \text{ m} &= 200 \times 10^7 \text{ m}^3 = 2 \times 10^9 \text{ m}^3 . \end{aligned}$$

حجم کل آب (Volume) در دشت برابر $2 \times 10^9 \text{ m}^3$ می باشد .

$$\text{درصد تخلخل} = \frac{\text{حجم فضاهای خالی (m}^3\text{)}}{\text{حجم کل (m}^3\text{)}} \times 100$$

$$\begin{aligned} \text{Porosity Percentage} &= \frac{V_v (m^3)}{V_{Total} (m^3)} \rightarrow \frac{30}{100} = \frac{X (m^3)}{2 \times 10^9 m^3} \\ \rightarrow 100 X &= 30 \times (2 \times 10^9 m^3) \rightarrow \frac{100X}{100} \\ &= \frac{30 \times (2 \times 10^9 m^3)}{100} \rightarrow (1 \text{ level}) \rightarrow X \\ &= 30 \times (2 \times 10^7 m^3) \rightarrow X = 60 \times 10^7 m^3 \rightarrow X \\ &= 60 \times 10.000.000 m^3 \rightarrow 600.000.000 m^3 . \end{aligned}$$

در مرحله ی (۱) : ۲ تا صفر از ۱۰۰ ، با ۲ تا صفر از ۱۰ به توان ۹ پر دادیم که میشه ۲ به توان ۷ .

m^3 / ... / ... / ۶۰۰ ، تخلیه شده است .

$$m^3 \text{ / ... / ... / } ۶۰۰ = 6 \times 10^8 m^3 .$$

نکته : هر چه درصد تخلخل خاک یا سنگ بیش تر باشد ، آب بیش تری را می تواند در خود نگه دارد .

(ب) چنان چه این حجم آب در طی ۳۰ روز پمپاژ شده باشد (همون آب خروجی که به دست آوردیم) ، میانگین آب دهی چاه ها چه قدر بوده است ؟

زمان : t : بر حسب ثانیه s می باشد . پس باید ۳۰ روز تبدیل به ثانیه کنیم .

$$(۱) (۳۰ \text{ روز برابر } ۳۰ \text{ روز}) = (30 \text{ days}) .$$

$$(۲) (هر روز چند ساعت) = (30 \text{ days} \times 24 \text{ hour} = 720 \text{ h}) .$$

$$(۳) (هر ساعت چند دقیقه)$$

$$30 \text{ days} \times 24 \text{ hour} \times 60 \text{ min} = 43,200 \text{ min}$$

$$(۴) (هر دقیقه چند ثانیه) :$$

$$30 \text{ days} \times 24 \text{ hour} \times 60 \text{ min} \times 60 \text{ s} = 2,592,000 \text{ s}$$

هر چی عدد رند تر، به تر .

$$۶۰۰ / ۰۰۰ / ۰۰۰ \text{ متر مکعب } m^3 \text{ بر ثانیه } s \text{ تقسیم بر } ۵۹۲ \text{ s} \text{ میشه :$$

$$۴۸۱۴۸۱۴۸۱۴۸۱۵ / ۲۳۱ \text{ } m^3 \text{ بر } s . \text{ که به طور تقریبی میشه : } 231 \text{ } m^3 / s .$$

$$\begin{aligned} (D) = \frac{\text{حجم آب } (V (m^3))}{\text{زمان } (t (s))} &\rightarrow D \\ &= \frac{600,000,00 \text{ } m^3}{30 \text{ days} \times 24 \text{ hour} \times 60 \text{ min} \times 60 \text{ s}} \rightarrow D \\ &= \frac{600,000,000 \text{ } m^3}{2,592,000 \text{ s}} \rightarrow \text{easy level } \frac{000 \text{ delete}}{000 \text{ delete}} \rightarrow D \\ &= \frac{600,000 \text{ } m^3}{2,592 \text{ s}} \rightarrow D \approx 231 \frac{m^3}{s} . \end{aligned}$$

می خوایم $۶۰۰ / ۰۰۰$ تقسیم بر ۲۵۹۲ کنیم . آخرش می خواد یه عدد تقریبی دارای خورده ای در بیاد . برای ما همون عدد کاملش خوب .

عدد بزرگرو اول میایم به عدد کوچک تره می رسونیم . (هم سطحش می کنیم) . یعنی : ۶۰۰ تقسیم بر ۲۵۹۲ . پس ۲ تا صفر از $۶۰۰ / ۰۰۰$ میمونه .

(۱) ۶۰۰ تقسیم بر ۲۵۹۲ میشه : ۲ تا ۲۵۹۲ . باقی مانده : ۸۱۶ به اضافه ی صفر اولی : ۸۱۶۰ . (۲)

(۲) ۸۱۶۰ تقسیم بر ۲۵۹۲ میشه : ۳ تا ۲۵۹۲ . $۷۷۱۶ = ۸۱۶۰$ منهای ۷۷۱۶ باقی مانده : ۳۸۴۰ با صفر دومی : ۳۸۴۰ . (۳)

۲۰۰ (۳) ۳۸۴۰ تقسیم بر ۲۵۹۲ میشه : ۱ تا ۲۵۹۲ . (۳۸۴۰ منهای ۲۵۹۲) باقی مانده : ۱۲۴۸ . (۲۳۱) دیگه صفر نداریم که ادامه بدیم . (برای این جور حل کردنی که فقط با عدد کامل کار داریم) . زیادی موقع ها باید تا چند تا رقم اعشارم حساب کنین . اون دیگه هر چی استاد یا معلمتون بهتون یاد میده باید حساب کنین .

(ج) با بهره برداری ۱۰۰ میلیون متر مکعب آب از این آب خوان ، سطح ایستابی چند متر اُفت خواهد کرد ؟

افت سطح ایستابی 10 m $600,000,000 \text{ m}^3$ هر

$$\begin{aligned} & \text{در } 100,000,000 \text{ m}^3 \quad X \\ & \rightarrow 600,000,000 X \text{ m}^3 = 10 \text{ m} \times 100,000,000 \text{ m}^3 \\ & \rightarrow \frac{600,000,000 X \text{ m}^3}{600,000,000 \text{ m}^3} = \frac{10 \text{ m} \times 100,000,000 \text{ m}^3}{600,000,000 \text{ m}^3} \\ & \rightarrow X = \frac{10 \text{ m} \times 100,000,000 \text{ m}^3}{600,000,000 \text{ m}^3} \rightarrow X \\ & = \frac{1,000,000,000 \text{ m}^4}{600,000,000 \text{ m}^3} \\ & \rightarrow \text{easy level (1) } \frac{\text{delete } 00,000,000}{\text{delete } 00,000,000} \rightarrow X = \frac{10 \text{ m}^4}{6 \text{ m}^3} \\ & \rightarrow \text{easy level 2 } \frac{\text{delete } 3 \text{ m of } \text{m}^4}{\text{delete } 3 \text{ m of } \text{m}^3} \rightarrow X = \frac{10 \text{ m}}{6} \rightarrow X \\ & \approx \frac{1}{6} \text{ m} . \end{aligned}$$

با بهره برداری ۱۰۰ میلیون متر مکعب آب از این آب خوان ، سطح ایستابی به طور تقریبی ۱ / ۶ متر دارای اُفت می شود .

۱۰ تقسیم بر ۱۰۶ ضرب در ۶ . (۱ به دست اومد) . باقیمانه : ۴۰۴ که تقسیم بر ۱۰ همیشه پس یه دونه صفر بهش میدیم میشه : ۴۰۴۰ تقسیم بر ۶۰۶ ضرب در ۶ میشه ۳۶۰ (اینم ۶) که میشه : ۱ / ۶ .

.....

(ص ۴۶) آب خوانی به حجم یک کیلو متر مکعب ($1km^3$) با ۴ درصد تخلخل (۴ %) ، ۷۵ درصد (۷۵ %) فضا های خالی آن از آب پر شده است . این آب خوان چند متر مکعب آب در خود جای داده است ؟ (m^3 water in Aquifer) . (sanjesh)

$$3 \times 10^5 m^3 (۱)$$

$$3 \times 10^7 m^3 (۲)$$

$$4 \times 10^7 m^3 (۳)$$

$$7/5 \times 10^9 m^3 (۴)$$

شرح مساله :

آب خوانی به حجم یک کیلو متر مکعب ($1km^3$)
(یعنی :

(هر کیلو متر برابر ۱۰۰۰ متر)

حجم آب خوان اول باید حساب کنیم .

در Volume داریم :

$$\begin{aligned} Volume &= Length \times width \times Height \rightarrow Volume = 1000 m \times \\ 1000 m \times 1000 m &\rightarrow Volume = 1,000,000,000 m^3 \rightarrow \\ Volume &= 1 \times 10^9 m^3 \end{aligned}$$

پس حجم آب خوان برابر $Volume = 1 \times 10^9 m^3$ می باشد . ($V_{Total} (m^3)$)

حالا حجم با ۴ درصد تخلخل (Porosity Percentage) حساب می کنیم . (تا این جا توی خود مساله

هست ، فقط عبارتش به

دست آوردیم) .

$$\text{درصد تخلخل} = \frac{\text{حجم فضا های خالی } (m^3)}{\text{حجم کل } (m^3)} \times 100$$

30

$$\begin{aligned} \text{Porosity Percentage} &= \frac{V_v (m^3)}{V_{Total} (m^3)} \rightarrow \frac{4}{100} \times \frac{X}{1 \times 10^9 m^3} \\ &\rightarrow 100 X = 4 \times 1 \times 10^9 m^3 \rightarrow \frac{100X (100 \text{ delete})}{100 (100 \text{ delete})} \\ &= \frac{4 \times 10^9 m^3}{100} \rightarrow X = \frac{4 \times 10^9 m^3 (10^2 \text{ delete})}{100 (100 \text{ delete})} \rightarrow X \\ &= 4 \times 10^7 m^3 . \end{aligned}$$

در آخر عبارت به دست اومدرو باید توی ۷۵ در صد ضرب کنیم . چرا ؟ چون که توی مسأله به ما میگه که : یه آب خوان داریم به حجم فلان با در صد تخلخل فلان که ۷۵ در صد از فضا های خالی آن از آب پر شده است . ($m^3 \text{ water in Aquifer}$) ؟

$$\begin{aligned} 4 \times 10^7 \times \frac{75}{100} &\rightarrow 4 \times 10^7 \times \frac{3}{4} \rightarrow \frac{4 \times 10^7 \times 3 (4 \text{ delete})}{4 (4 \text{ delete})} \\ &\rightarrow 10^7 \times 3 . \end{aligned}$$

.....

(ص ۴۶) میزان نفوذ پذیری خاک ها به کدام عامل ها بستگی بیش تری دارد ؟ (sanjesh)

- (۱) آرایش ذرات ، میزان سیمان سنگ (۲) ترکیب شیمیایی خاک ، آب و هوای منطقه
- (۳) اندازه ی منافذ ، میزان ارتباط منافذ با هم
- (۴) بزرگی فضا های خالی ، تعداد فضا های خالی

پاسخ : گزینه ی (۳) درست است . نفوذ پذیری یعنی که خاک ، آب (یا هر سیال دیگر) را از خود عبور دهد . این عبور دادن به اندازه و بزرگی منافذ (تخلخل) و از همه مهم تر این است که فضا های خالی به هم راه داشته باشند . مثلاً : سنگ پا ، حفره های خالی زیاد و بزرگی دارد ؛ ولی ، حفره ها به هم راه ندارند و به همین جهت است که این نوع سنگ نمی تواند سیال ها را از خود عبور دهد .

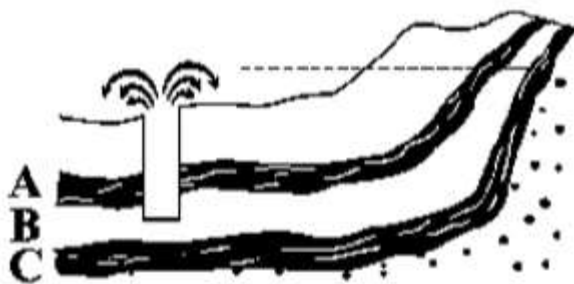
.....

(ص ۴۷) در شرایط مساوی ، کدام سنگ می تواند آب خوان مناسب تری تشکیل دهد ؟
(sanjesh)

(۱) شیل (۲) شیست (۳) گرانیت (۴) ماسه سنگ

پاسخ : گزینه ی (۴) درست است . ماسه سنگ ها ، معمولاً تخلخل و نفوذ پذیری خوبی دارند . به گزینه ی دیگر ، یعنی : شیست سنگی دگرگونی ، گرانیت سنگی آذرین و شیل ها که اصلاً نفوذنا پذیرند ، نمی توانند آب خوان خوبی تشکیل دهند .

.....

(ص ۴۷) در شکل زیر ، لایه های A ، B و C به ترتیب ، چه لایه هایی می باشند ؟ (gaj)

(۱) نفوذ پذیر - نفوذنا پذیر - نفوذ پذیر

(۲) نفوذنا پذیر - اشباع - نفوذنا پذیر

(۳) نفوذنا پذیر - نفوذ پذیر - نفوذ پذیر

(۴) نفوذ پذیر - اشباع - نفوذنا پذیر

پاسخ : گزینه ی (۲) درست است . در شکل ، چه مشاهده می کنیم : آب دانه از داخل زمین و خود به خود از اون حفره به بیرون می ریزد . (به فلش ها توجه کنید که نشان دهنده ی ریختن خود به خودی آب از دهانه ی چاه آرتزین می باشد) .

پس : چاه حفر شده در شکل ، چاه آرتزین است و آب خود به خود از دهانه ی آن بیرون می ریزد ؛ این چاه در آب خوان نوع تحت فشار حفر می شود و این آب خوان که نفوذ پذیر و اشباع از آب می باشد (لایه ی B) بین دو لایه ی نفوذنا پذیر (لایه های A و C) قرار می گیرد .

.....

(ص ۴۷) کدام مورد ، برای چاهی که در یک آب خوان تحت فشار حفر شده ، درست تر از بقیه است ؟ (sanjesh)

(۱) بدون صرف انرژی می توان از این چاه ها بهره برداری کرد .

(۲) تراز آب ممکن است بالاتر یا پایین تر از سطح زمین باشد .

(۳) تراز آب از سطح زمین بالا تر است و آب از دهانه ی چاه فوران می کند .

(۴) تراز آب از سطح زمین پایین تر است ولی از سطح ایستابی منطقه بالا تر است .

پاسخ : گزینه ی (۲) درست است . برای چاهی که در یک آب خوان تحت فشار حفر شده ، تراز آب ، سطح پیزو متریک است . سطح پیزو متریک می تواند بالا تر از سطح زمین (فوران آب از دهانه ی چاه) یا پایین تر از سطح زمین باشد .

.....

(ص ۴۷) آب چاه حفر شده در کدام رسوبات معمولاً برای آشامیدن و صنعت مناسب تر است ؟ (sanjesh)

(۱) آبرفتی (۲) آهکی (۳) تبخیری (۴) رسی

پاسخ : گزینه ی (۱) درست است . آبرفت ها به علت نفوذ پذیری خیلی بالا ، آب های حاصل از بارش را به مدت کوتاهی در خود نگه می دارند ، بنا بر این آب های این مناطق مواد محلول بسیار کم دارند و مناسب برای آشامیدن هستند .

.....

(ص ۴۷) ویژگی های آهک های کارستی ، کدام است ؟ (sanjesh)

(۱) حفره دار بودن (۲) خالص بودن (۳) مقاومت زیاد (۴) غیر قابل نفوذ بودن

پاسخ : گزینه ی (۱) درست است . در مناطق کارستی ، که معمولاً غار های آهکی در آن تشکیل می شوند ، سنگ آهک ها دارای حفره ، درز و شکاف بسیار زیادی هستند .

.....

(ص ۴۷) کدام مورد ، از ویژگی های چشمه های گاماسیاب نهاوند است ؟ (gozine 2)

(۱) پر آب و دایمی (۲) آب دهی کم و فصلی (۳) فقدان آب خوان مناسب

(۴) میزان کلسیم پایین

پاسخ : گزینه ی (۱) درست است . چشمه های گاماسیاب نهاوند از نوع کارستی بوده و معمولاً پر آب و دایمی است .

.....

(ص ۴۷) اصطلاح پیزو متریک را برای کدام مورد ، به کار می برند ؟ (sanjesh)

(۱) ارتفاعی که از دهانه ی چاه به سمت بالا پرتاب می شود .

(۲) تراز آب در چاهی که در آب خوان تحت فشار حفر شده است .

(۳) سطحی که آب در یک منطقه ی وسیع هم وار در امتداد آن قرار می گیرد .

(۴) مقدار فشار اتمسفری که بر تراز آب در آب خوان تحت فشار وارد می شود .

پاسخ : گزینه ی (۲) درست است . اگر چاهی در آب خوان تحت فشار ، حفر شود ، آب تا سطحی بالا می آید که به آن سطح پیزو متریک می گویند . اگر سطح پیزو متریک بالا تر از سطح زمین باشد ، آب از دهانه ی چاه فوران می کند و اگر در زیر سطح زمین قرار بگیرد ، تراز آب چاه تا این سطح بالا می آید .

.....

(ص ۴۷) سرعت حرکت آب های زیر زمینی در کدام محدوده در تغییر است ؟ (sanjesh)

(۱) کم تر از ۱ تا ۱۰۰ متر بر ثانیه (۲) کم تر از ۱ متر تا صد ها متر در روز

(۳) کم تر از ۱ تا ۱۰۰۰ متر در سال (۴) بیش تر از ۱ کیلو متر در ساعت

پاسخ : گزینه ی (۲) درست است . آب های زیر زمینی به طور کلی ، از مکانی با انرژی بیش تر ، به مکانی با انرژی کم تر حرکت می کنند . این حرکت خیلی کند تر از حرکت آب در رود خانه ها است . حرکت آب در داخل آب خوان ، از کم تر از یک صد متر تا صد ها متر در روز تغییر می کند .

.....

(ص ۴۷) مورد استفاده ی قانون داری در مطالعات آب های زیر زمینی ، کدام است ؟ (sanjesh)

(۱) حجم مؤثر آب خوان (۲) محاسبه ی سرعت آب

(۳) اندازه گیری دبی چاه (۴) میزان نفوذ پذیری خاک

پاسخ : گزینه ی (۲) درست است . برای اندازه گیری سرعت حرکت در داخل آب خوان ها از قانون داری استفاده می کنند .

.....
(ص ۴۸) آب موجود در سنگ های کربناتی ، معمولاً از نوع آب های سخت است ، یعنی در صد یون های کلسیم و منیزیم بیش تری (بالایی) را دار می باشد . (نکته ی ۱)

این گونه آب ها (آب های سخت) ، به خوبی با صابون کف نمی کنند و رسوباتی را در لوله ها و ظرف ها ته نشین می کنند ، به همین جهت ، استفاده از آن ها در صنعت و آشامیدن دارای محدودیت های است . (نکته ی ۲)

(نکته ی ۳) لایه های آب دار موجود در رسوبات رود خانه ای و آبرفتی به طور معمول ، حاوی آب شیرین هستند . در نواحی خشک ، مانند : مناطق کویری ایران ، در برخی نقاط ، شوری آب چنان زیاد است که برای بسیاری از موارد ، نا مناسب است . و مدام در پی گزارش های که توسط کار شناسان بر روی این آب ها انجام می گیرد به اطلاع عموم می رسد . (این آخرش برای این اضافه کردم که در دانشگاه با مسایل عددی از این قبیل مواجه میشین) . (نکته ی ۳)

به طور مثال میگو : کار شناسی میزان شوری آب اینقدر اندازه گرفته ، میزان یون ها ی سختش چه قدره و ...)

سختی آب ، به علت نمک های محلول در آن است . یون های کلسیم و منیزیم ، به عنوان فراوان ترین یون های موجود در آب ، ملاک تعیین سختی آب می باشند . (نکته ی ۴)

.....
(ص ۴۸) معمولاً یون های کدام عنصر ها ، سبب سختی آب می شوند ؟ (sanjesh)

(۱) آهن و پتاسیم (۲) پتاسیم و کلسیم (۳) کلسیم و منیزیم (۴) منیزیم و آهن

پاسخ : گزینه ی (۳) درست است . یون های کلسیم (Ca) و منیزیم (Mg) به عنوان فراوان ترین یون های موجود در آب ، ملاک تعیین سختی آب هستند .

.....
(ص ۴۸) سختی آب ، به علت نمک های محلول در آن است . یون های کلسیم (Ca^{2+}) و منیزیم (Mg^{2+}) ، به عنوان فراوان ترین یون های موجود در آب ، ملاک تعیین سختی آب می باشند . (نکته)

(ص ۴۸) دانستی . (متناسب برای فصل ۵ . زمین شناسی و سلامت)

آیا می دانید ؟ بیماری نقرس به دلیل رسوب کردن نمک متبلور سدیم اورات در مفاصل به ویژه انگشتان دست ها و پا ها است . این نمک دارای بلور های تیز و سوزنی شکل است که باعث ایجاد درد شدیدی در این مفاصل می شود .

این عیوب هنگامی پدید می آید که مقدار این نمک از انحلال پذیری آن در 37°C و در خوناب (پلاسمای خون) (*Blood Plasma*) بیش تر باشد . (شیمی دهم - چاپ ۱۳۹۷ - ص ۱۰۹)

آیا می دانید ؟ از یون های سازنده ی الکترولیت های بدن Ca^{2+} و Mg^{2+} ، هستند .

یون Mg^{2+} : (نوع ترکیب و بافت حاوی آن : ۵۰ % آن در ساختار استخوان ها وجود دارد) (نقش : تأمین انرژی در ماهیچه ها و کنترل عصبی)

یون Ca^{2+} : (نوع ترکیب و بافت حاوی آن : ۹۰ % آن در استخوان ها به صورت کلسیم فسفات و کلسیم کربنات وجود دارد) (نقش : سازنده ی استخوان و انقباض ماهیچه ها)

یون Cl^{-} : (نوع ترکیب و بافت حاوی آن : یون اصلی در مایع برون سلولی است) (نقش : شیره ی معده و تنظیم مایع های بدن)

(شیمی دهم - چاپ ۱۳۹۷ - ص ۱۲۵)

.....

(ص ۴۸) مقدار یون کلسیم (Ca^{2+}) ۴۰۰ میلی گرم یون در یک کیلو گرم آب دریا است . (نکته)

مقدار یون منیزیم (Mg^{2+}) ۱۳۵۰ میلی گرم یون در یک کیلو گرم آب دریا است . (نکته)

(شیمی دهم - چاپ ۱۳۹۷ - ص ۹۳)

.....

(ص ۴۸) با کدام رابطه می توان سختی کل آب را اندازه گیری کرد ؟ (*sanjesh*)

(۱) (Ca) میلی گرم بر لیتر

(۲) (Ca²⁺) میلی گرم بر لیتر

(۳) (2/5 Ca²⁺ + 4/1 Mg²⁺) میلی گرم بر لیتر

(۴) (4/1 Ca²⁺ + 2/5 Mg²⁺) میلی گرم بر لیتر

پاسخ : گزینه ی (۳) درست است . یون های کلسیم (Ca) و منیزیم (Mg) ، به عنوان فراوان ترین یون های موجود در آب ، ملاک تعیین سختی آب هستند . برای این کار از رابطه ی زیر که بر حسب میلی گرم در لیتر است استفاده می کنند .

$$TH (mg / L) = 2/5 Ca^{2+} (mg / L) + 4/1 Mg^{2+} (mg / L)$$

→ Formula TH

.....

(ص ۴۸) در هر لیتر از آب چاهی ، ۴۰ میلی گرم یون کلسیم و ۲۸ میلی گرم یون منیزیم وجود دارد . سختی کل آب چاه حدود چند میلی گرم در لیتر است ؟ (sanjesh)

۶۸ (۱) ۲۱۵ (۲) ۲۳۴ (۳) ۲۶۸/۵ (۴)

پاسخ : گزینه ی (۲) درست است . یون های کلسیم (Ca) و منیزیم (Mg) ، به عنوان فراوان ترین یون های موجود در آب ، ملاک تعیین سختی آب هستند . برای این کار از رابطه ی زیر که بر حسب میلی گرم در لیتر است استفاده می کنند .

سختی کل (TH) :

$$TH (mg / L) = 2/5 Ca^{2+} (mg / L) + 4/1 Mg^{2+} (mg / L)$$

→ Formula TH

$$TH = (2/5 \times 40) + (4/1 \times 28) \rightarrow TH = (25 \times 4) +$$

$$(4/1 \times 28) \rightarrow TH = 100 + 114 / 8 \rightarrow TH = 214 / 8 . \rightarrow TH \approx$$

215 .

سختی کل آب چاه حدود ۲۱۵ میلی گرم در لیتر می باشد .

۲/۵ ضرب در ۴۰ = ۴ ضرب در ۲۵ = ۱۰۰ . ممیز بایه دونه صفر پرید .

۴/۱ ضرب در ۲۸ = ۱۱۴/۸ . ۴۱ ضرب در ۲۸ کن با یه رقم ممیز از سمت راست به چپ

.....

(ص ۴۸) فرمول TH را نوشته و کاربرد آن را بیان نمایید ؟ (امتحانی)

یه فرمول باید بلد باشیم اونم فرمول TH : سختی کل (میلی گرم در لیتر کلسیم کربنات) .
(فرمول حساب و کتاب سختی آب)

TH = سختی کل آب (mg / L) .

Ca^{2+} = مقدار یون کلسیم (mg/L) .

Mg^{2+} = مقدار یون منیزیم (mg/L) .

$$TH (mg / L) = 2/5 Ca^{2+} (mg / L) + 4/1 Mg^{2+} (mg / L)$$

→ Formula TH

.....

(ص ۴۸) نمونه ی آبی دارای ۵۰ میلی گرم در لیتر ، یون کلسیم (Ca^{2+}) و ۳۵ میلی گرم در لیتر ، یون منیزیم (Mg^{2+}) است . (پیوند با شیمی)

یه فرمول باید بلد باشیم اونم فرمول TH : سختی کل (میلی گرم در لیتر کلسیم کربنات) .
(فرمول حساب و کتاب سختی آب)

TH = سختی کل آب (mg / L) .

Ca^{2+} = مقدار یون کلسیم (mg/L) .

Mg^{2+} = مقدار یون منیزیم (mg/L) .

$$TH (mg / L) = 2/5 Ca^{2+} (mg / L) + 4/1 Mg^{2+} (mg / L)$$

→ Formula TH

(الف) سختی کل آب چه قدر است ؟

38

$$\begin{aligned} \text{TH (mg / L)} &= 2/5 \text{ Ca}^{2+} \text{ (mg / L)} + 4/1 \text{ Mg}^{2+} \text{ (mg / L)} \\ &\rightarrow \text{TH (mg / L)} \\ &= (2/5 (50)) \text{ (mg / L)} + (4/1 (35)) \text{ (mg / L)} \\ &\rightarrow \text{TH (mg / L)} = 125 \text{ mg / L} + 143 / 5 \text{ mg / L} \\ &\rightarrow \text{TH (mg / L)} = 268 / 5 . \text{ (mg / L)} \end{aligned}$$

(ب) تحقیق کنید که آیا این آب برای شرب مناسب است ؟ خیر - زیرا میزان سختی این آب ، بالا می باشد .

بر اساس استاندارد ۱۵۰۳ آب : مقدار مجاز منیزم (Mg) موجود در آب آشامیدنی ۵۰ میلی گرم در لیتر می باشد . و مقدار مجاز کلسیم (Ca) موجود در آب آشامیدنی ۲۵۰ گرم در لیتر است . (کل مواد جامد محلول (TDS (I)) .

دانش گاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان زنجان : <http://zums.ac.ir> .

.....

(ص ۴۸) لایه های آب دار موجود در رسوبات رود خانه ای و آبرفتی به طور معمول ، حاوی آب شیرین هستند . (نکته)

.....

(ص ۴۸) در نواحی خشک ، مانند : مناطق کویری ایران ، در برخی نقاط ، شوری آب آن چنان زیاد است که برای بسیاری از موارد ، نا مناسب است . (نکته)

.....

(ص ۴۸) غلظت نمک های حل شده در آب های زیر زمینی به همه ی عوامل زیر بستگی دارد ، به جز : (sanjesh)

(۱) سرعت نفوذ آب (۲) میزان شیب زمین (۳) جنس کانی ها و سنگ ها

(۴) مسافت طی شده توسط آب

پاسخ : گزینه ی (۲) درست است . شیب زمین ارتباطی با میزان غلظت نمک های حل شده در آب های زیر زمینی **ندارد** .

(۱) غلظت نمک های حل شده در آب زیر زمینی به : (۱) جنس کانی ها و سنگ ها . (۲) سرعت نفوذ آب . (۳) دما . (۴) مسافت طی شده توسط آب . بستگی دارد . (tip)

(۲) آب ، ضمن **حرکت آهسته در زیر زمین** ، فرصت زیادی برای انحلال کانی های مسیر خود دارد . (tip)

.....

(ص ۴۸) کدام مورد ، از ویژگی های آب سخت است ؟ (sanjesh)

(۱) چگالی آن زیاد است . (۲) سبب خوردگی فلزات می شود .

(۳) صابون در آن کف نمی کند . (۴) در رآکتور های هسته ای استفاده می شود .

پاسخ : گزینه ی (۳) درست است . آب های سخت ، یون های کلسیم و منیزیم فراوانی دارند . این آب ها معمولاً در صنایع استفاده نمی شوند ، چون با رسوب گذاری ، سبب مسدود شدن لوله ها می شوند . علاوه بر این ، صابون در این آب ها به خوبی کف نمی کند و برای شست و شو مناسب نیستند .

.....

(ص ۴۸) آب چاه حفر شده در کدام رسوبات معمولاً برای آشامیدن و صنعت مناسب تر است ؟ (sanjesh)

(۱) آبرفتی (۲) آهکی (۳) تبخیری (۴) رسی

پاسخ : گزینه ی (۱) درست است . آبرفت ها به علت نفوذ پذیری خیلی بالا ، آب های حاصل از بارش را به مدت کوتاهی در خود نگه می دارند ، بنا بر این آب های این مناطق مواد محلول بسیار کم دارند و مناسب برای آشامیدن هستند .

یه نکته : به واژه ها و عبارت ها ، چه علمی و غیر علمی دقت کنید . مثال : واژه ی صنعت (این واژه در کانی های صنعتی - آب مصرفی برای صنعت و ... استفاده شده است .) تست ها در جزوه موجود می باشد (امکان داره به تست ترکیبی از چند تا صفحه بهتون بدن)

.....

(ص ۴۹) کدام عبارت ، آب تجدید پذیر را معرفی می کند ؟ (sanjesh)

(۱) آبی که پس از مصرف ، مجدد بتوان از آن به طور مستقیم استفاده کرد .

(۲) پس از برداشت سالیانه ، مقداری از آن برای سال های بعد ذخیره شود .

(۳) آبی که پس از مصرف ، با تغییرات شیمیایی و فیزیکی بتوان از آن استفاده کرد .

(۴) در مقیاس زمانی معین ، پس از مصرف انسان ، از طریق چرخه ی آب ، جایگزین شود .

پاسخ : گزینه ی (۴) درست است . آب تجدید پذیر ، آبی است که در مقیاس زمانی معین ، پس از مصرف انسان ، از طریق چرخه ی آب ، جایگزین می شود .

.....

(ص ۴۹) کدام آب را تجدید پذیر می گویند ؟ (sanjesh)

(۱) بخشی از آب زیر زمینی که پس از انتقال بر روی زمین ، دوباره به داخل زمین بر می گردد .

(۲) آبی که در مقیاس زمانی معین ، پس از مصرف انسان از طریق چرخه ی آب جایگزین می شود .

(۳) بخشی از آب دریا که در زمانی معین ، آب های شیرین از دست رس خارج شده را جبران می کند .

(۴) بخشی از چرخه ی آب در یک منطقه که پس از تبخیر به وسیله ی قسمتی دیگر از چرخه ی آب تأمین شود .

پاسخ : گزینه ی (۲) درست است . آب تجدید پذیر ، آبی است که در مقیاس زمانی معین ، پس از مصرف انسان ، از طریق چرخه ی آب ، جایگزین می شود .

.....

(ص ۴۹) آب های فسیل را تعریف کنید ؟ به آب های گفته می شود که در طی چند هزار سال گذشته در اعماق زمین محبوس شده اند و در چرخه ی آب قرار **ندارند** .

(آب فسیل : Fossil Water)

.....

(ص ۴۹) کدام عبارت ، آب های فسیلی را معرفی می کند ؟ (sanjesh)

(۱) آب های که در طی چند هزار سال گذشته در اعماق زیاد محبوس شده اند و در چرخه ی آب قرار ندارند .

(۲) آب هم راه ترکیبات شیمیایی که میلیون ها سال است ، در چرخه ی آب های طبیعی زمین نبوده اند .

(۳) آب های آب خوان های که تا کنون از آن ها استفاده نشده و مدت ها است که در چرخه ی آب نبوده اند .

(۴) مولکول آب هم راه با بدن جان داران فسیل شده که از زمان فسیل شدن جان دار تا امروز هم راه فسیل بوده اند .

پاسخ : گزینه ی (۱) درست است . آب های فسیلی به آب های گفته می شود که در طی چند هزار سال گذشته در اعماق زیاد محبوس شده اند و در چرخه ی آب قرار نداشته اند .

.....

(ص ۴۹) کدام مورد از ویژگی های آب های فسیل است ؟ (sanjesh)

(۱) در چرخه ی آب قرار ندارند . (۲) در اعماق کم و فاقد مواد محلول اند .

(۳) مواد محلول آن ها بسیار زیاد است .

(۴) در بدن گیاهان و جانوران فسیل قرار دارند .

پاسخ : گزینه ی (۱) درست است . آب های فسیلی به آب های گفته می شود که در طی چند هزار سال گذشته در اعماق زیاد محبوس شده اند و در چرخه ی آب قرار ندارند .

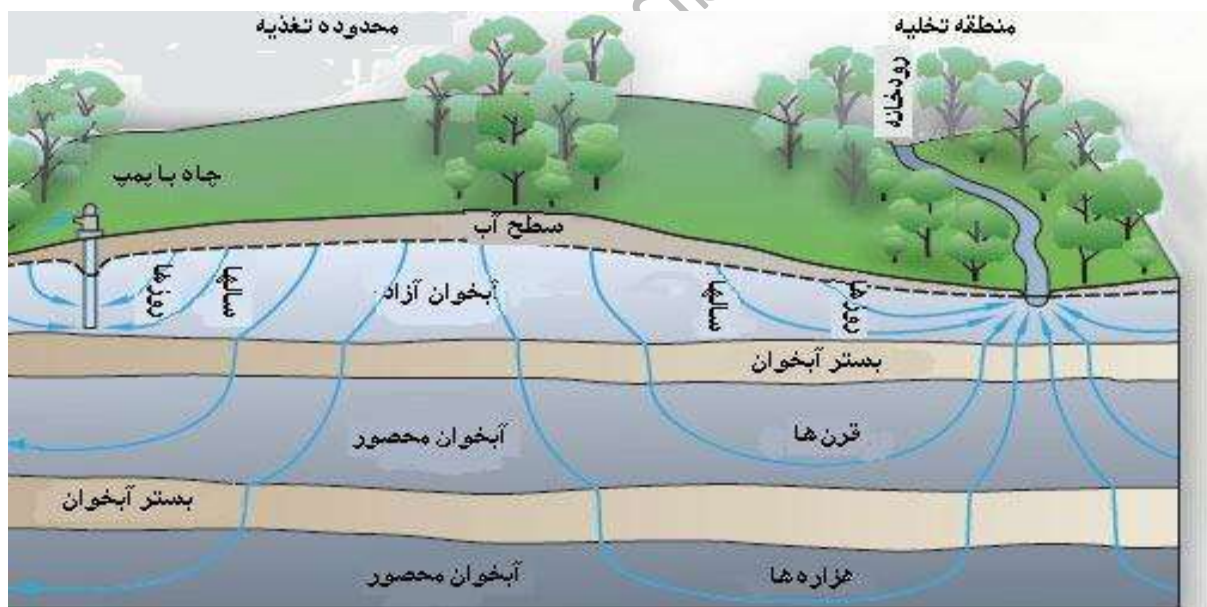
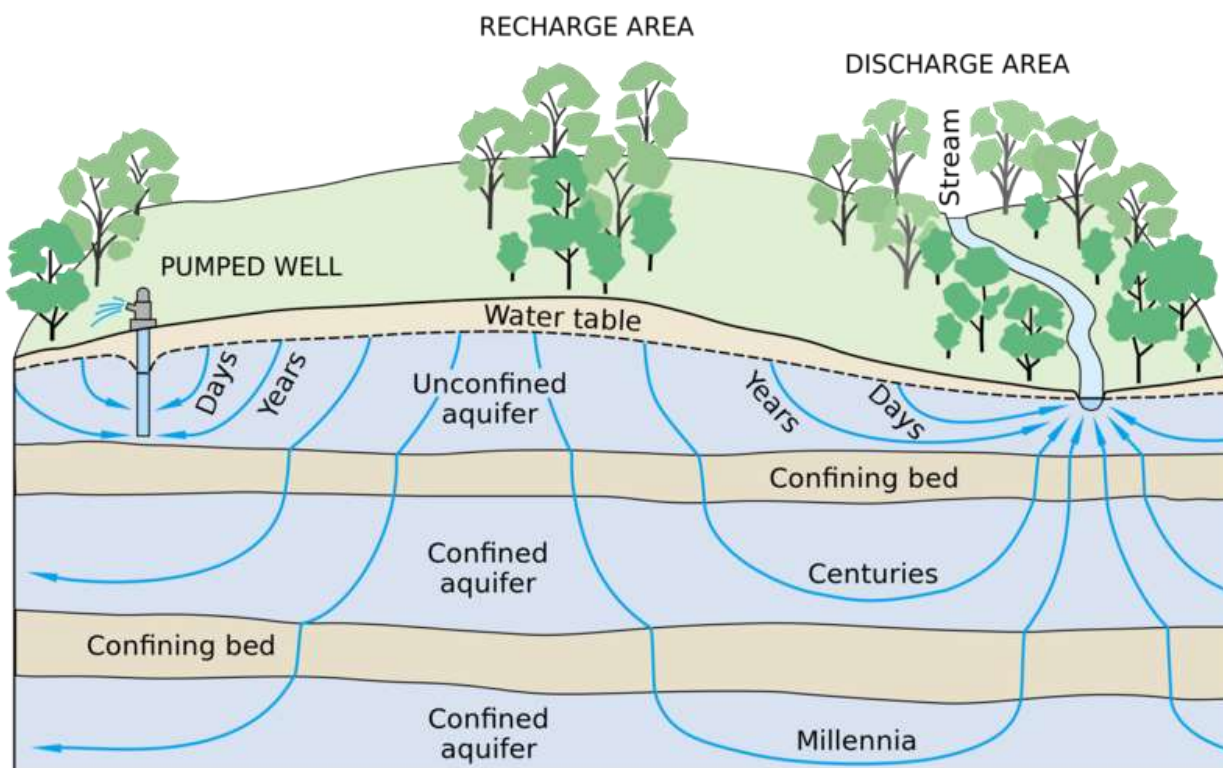
.....

(ص ۴۹) به تر بدانیم :

آب فسیل (انگلیسی : Fossil water) یا آب دیرینه به پهنه ای قدیمی از آب گفته می شود که برای هزاران سال در فضایی دست نخورده که معمولاً یک سفره ی آب زیرزمینی است جای گرفته باشد . دریاچه ی زیر یخی مانند : دریاچه ی وستوک در جنوبگان و حتی آب های قدیمی در سیاره های دیگر را می توان از انواع دیگر آب های فسیل بر شمرد .

یونسکو آب زیر زمینی فسیل را به این صورت تعریف می کند : آبی که معمولاً هزاران سال پیش و اغلب در شرایط اقلیمی متفاوت از امروز ، در زیر زمین ذخیره شده است .

برآورد می شود که بیشتر آب های فسیل طی دوره های پلیستوسن و هولوسن (۴۰/۰۰۰ تا ۱۰/۰۰۰ سال پیش) در زمین نفوذ کرده اند . تشکیل برخی از منابع آب های فسیل در ارتباط با ذوب یخ ها پس از آخرین بیشینه ی یخچالی است . سن سنجی آب زیر زمینی با اندازه گیری میزان غلظت ایزوتوپ های پایدار مشخص شامل : تریتیوم و ایزو توپ های اکسیژن و مقایسه ی مقدار آن ها با غلظت های مشخص آن در مقیاس زمانی زمین شناسی انجام می شود . (ویکی پدیا)

(ص ۴۹) کدام عبارت ، آب فسیلی را معرفی می کند ؟ (sanjesh)

(۱) محبوس شده در اندام های گیاهی و جانوری فسیل ها .

(۲) آب های که در آن ایزوتوپ های ناپایدار اکسیژن ، شرکت دارند .

(۳) محبوس شده در اعماق زمین که در چرخه ی آب شرکت نمی کنند .

(۴) به تعداد بسیار زیادی یک یا چند جان دار پلانکتونی قدیمی را به هم راه داشته باشد .

پاسخ : گزینه ی (۳) درست است . آب فسیلی به آب های گفته می شود که در طی چند هزار سال گذشته در اعماق زمین محبوس شده اند و در چرخه ی آب قرار ندارند .

(آب فسیل : Fossil Water)

(ص ۴۹) فسیل (Fossil) ، به آثار و بقایای به جامانده از گیاهان و جانورانی گفته می شود که در سال های دور می زیسته اند و به نوعی از خود یک رد پا به جای گذاشته اند و معمولاً به دو نوع فسیل های اندامی و فسیل های اثری تقسیم بندی می شوند که این آثار به جای مانده معمولاً به رنگ سنگ یافت می شوند . (باشگاه خبر نگاران جوان)

(ص ۴۹) توازن آب (بیلان آب) : محاسبه ی بیلان آب (توازن آب) یک لایه ی آب دار ، از بسیاری جهات ، مشابه بررسی بیلان (توازن) هزینه ی یک خانواده یا هر واحد اقتصادی است که کمک می کند تا میزان در آمد و هزینه ها با هم مقایسه شوند . در

مدیریت و بهره برداری از منابع آب نیز ، برای آن که نوسانات حجم ذخیره ی منابع آب یک منطقه تعیین شود ، بیلان آب (توازن آب) محاسبه می شود :

توازن آب (بیلان آب) بر اساس اصل بقای جرم است . بین مقدار آب ورودی (I) به آب خوان و آب خروجی از آن (O) و تغییراتی که در حجم ذخیره ی آب به وقوع می پیوندد (ΔS) ، رابطه ی زیر برقرار است :

$$I - O = \Delta S$$

به عبارتی ، تغییراتی که در حجم آب داخل آب خوان اتفاق می افتد ، با اختلاف آب ورودی و خروجی از آن برابر است . اگر مقدار آب ورودی به آب خوان ، بیش تر از مقدار آب خروجی باشد ، بیلان : مثبت است . و اگر مقدار آب ورودی به آب خوان ، کم تر از مقدار آب خروجی باشد ، بیلان : منفی است .

.....

(ص ۴۹) بیلان آب بر اساس کدام اصل فیزیکی تعریف می شود ؟ (sanjesh)

(۱) اول ترمودینامیک (۲) بقای اندازه و حرکت

(۳) بقای ماده و انرژی (۴) برنولی (فشار و سرعت آب)

پاسخ : گزینه ی (۳) درست است . توازن یا بیلان آب بر اساس اصل بقای ماده و انرژی محاسبه می شود . بین مقدار آب ورودی و مقدار آب خروجی و ذخیره ی آب آب خوان از رابطه ی $I - O = \Delta S$ استفاده می شود .

.....

(ص ۴۹) در مدیریت و بهره برداری از منابع آب ، بیلان آب را به چه منظوری محاسبه می کنند ؟ (sanjesh)

(۱) نوسانات حجم ذخیره ی منابع آب یک منطقه

(۲) حجم برداشت آب از دو آب خوان آزاد هم مرز

(۳) نوسانات حجم آب ورودی در سال های مختلف

(۴) محاسبه ی سرعت حرکت آب های زیر زمینی در یک منطقه

پاسخ : گزینه ی (۱) درست است . تغییراتی که در حجم آب داخل آب خوان اتفاق می افتد ، با اختلاف آب ورودی و خروجی از آن برابر است . اگر مقدار آب ورودی به آب خوان ، بیش تر از مقدار آب خروجی باشد ، بیلان : مثبت است . و اگر مقدار آب ورودی به آب خوان ، کم تر از مقدار آب خروجی باشد ، بیلان : منفی است .

.....

(ص ۵۰) در طی سال های گذشته به علت بهره برداری زیاد از منابع آبی ، بیلان منابع آب در کل کشور و در بیش تر ۶۰۹ دشت کشور ، منفی بوده است . بر این اساس ، بسیاری از دشت های کشور از نظر توسعه ی بهره برداری آب های زیر زمینی ، به عنوان دشت ممنوعه اعلام شده است . (نکته) (تست زیر و پاسخ آن حتماً مطالعه شود)

.....

(ص ۵۰) در کشور ما بیش از ۶۰۰ دشت ، از نظر توسعه ی بهره برداری از آب های زیر زمینی به عنوان دشت ممنوعه اعلام شده است . معیار این ممنوع شدن بر اساس کدام مورد بوده است ؟ (sanjesh)

(۱) توازن منفی آب (۲) بیلان منفی حفر چاه

(۳) میزان فرو نشست زمین (۴) کاهش محصولات کشاورزی

پاسخ : گزینه ی (۱) درست است . اگر در دشتی آب حاصل از بارش ها و یا ذوب برف ها کم تر از آبی باشد که از آن دشت برداشت می شود ، رفته رفته دشت با کم بود آب مواجهه می شود و می گویند بیلان آب (توازن آب) منفی است . در این صورت برداشت جدید آب در این دشت را ممنوعه اعلام می کنند .

.....

(ص ۵۰) کدام مورد ، در ارتباط با منابع آب ، درست است ؟ (gozine 2)

(۱) آب های فسیل با گذشت زمانی طولانی در چرخه ی آب جای گزین می شوند .

(۲) میزان بهره برداری کم تر از میزان تغذیه می تواند بحران آب را ایجاد کند .

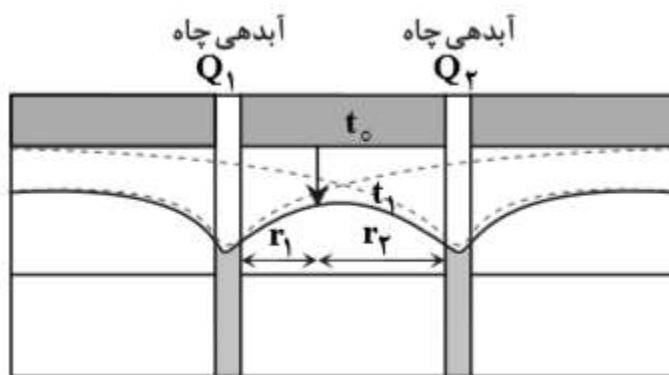
(۳) سرانه ی آب تجدید پذیر در کشورمان آهنگ رشد موازی با جمعیت کشور دارد .

(۴) بیلان آب همان محاسبه ی نوسانات حجم ذخیره ی منابع آب در یک منطقه است .

پاسخ : گزینه ی (۴) درست است . توازن آب یا بیلان آب ، تغییرات حجم ذخیره ی آب است .

.....

(ص ۵۰) در شکل مقابل ، اُفت سطح ایستابی حاصل ، کدام مورد است ؟ (2 gozune)

(۱) تفاوت دبی چاه ها

(۲) تلاقی مخروط افت دو چاه

(۳) حضور یک منبع آلاینده

(۴) دوری از رود خانه با سطح ایستابی بالاتر

پاسخ : گزینه ی (۲) درست است . تلاقی مخروط اُفت دو چاه بهره برداری باعث اُفت سطح ایستابی شده است .

.....

(ص ۵۱) برای کاهش میزان فرو نشست زمین ، کدام کار ها را باید انجام داد ؟ (sanjesh)

(۱) کاهش بهره برداری از منابع آب زیر زمینی - تغذیه ی مصنوعی آب خوان های منطقه

(۲) با انجام زه کشی ، آب های اضافی فرو رو را کاهش داد - استفاده ی بیش تر از آب خوان ها

(۳) ایجاد ترانشه ی عمومی بر راستای فرو نشست - تقویت مناطق فرو نشسته با بتن ریزی

(۴) حفر چاه های تحقیقاتی و شناسایی خاک و سنگ مناطق فرو نشسته - تقویت پوشش گیاهی منطقه

پاسخ : گزینه ی (۱) درست است . فرو نشست یکی از پیامد های بی رویه ی آب زیر زمینی است . برای جلوگیری از افزایش فرو نشست باید ، بهره برداری از منابع آب های زیر زمینی منطقه را کاهش داد و از آب های جاری منطقه برای تغذیه ی مصنوعی آب خوان ها استفاده کرد .

.....

(ص ۵۱) منظور از پهنه ی حفاظتی چاه های تأمین کننده ی آب شرب ، کدام است ؟ (sanjesh)

(۱) محدوده ای در اطراف چاه که آلاینده ها قبل از رسیدن به چاه از بین می روند .

(۲) حد اقل فاصله ای که مخروط افت چاه با یک منبع آلوده کننده برخورد می کند .

(۳) حد اقل فاصله ی بین دو چاه که با برداشت معمولی آب ، آب دهی هیچ کدام تغییر نمی کند .

(۴) فاصله ای که با برداشت معمولی آب از دو چاه مجاور ، مخروط افت آن ها با هم برخورد نمی کند .

پاسخ : گزینه ی (۱) درست است . برای حفاظت از منابع آب زیر زمینی ، حریم کمی و کیفی تعریف شده است . منظور از پهنه های حفاظتی محدوده ای در اطراف چاه است که آلاینده ها قبل از رسیدن به چاه از بین می رود .

.....

(ص ۵۱) حریم کمی چاه های آب حفر شده برای بهره برداری از منابع آب های زیر زمینی ، بر اساس کدام مورد در نظر گرفته می شود ؟ (sanjesh)

(۱) انتهای حریم بیرونی (۲) شعاع تأثیر دو چاه

(۳) عمق چاه و قدرت پمپ (۴) شعاع حریم میانی و داخلی

پاسخ : گزینه ی (۲) درست است . یکی از روش های حفاظت از منابع آب زیر زمینی ، تعیین حریم برای آن ها است . حریم کمی ، بر اساس شعاع تأثیر دو چاه در نظر گرفته می شود .

.....

(ص ۵۱) حریم کمی چاه های آب بر اساس کدام مورد ، در نظر گرفته می شود ؟ (sanjesh)

(۱) شعاع تأثیر دو چاه (۲) عمق چاه ، حجم بهره برداری

(۳) محدوده ای که آلودگی می تواند تأثیر گذار باشد .

(۴) مساحتی که می تواند در هر شرایطی آب چاه را تأمین کند .

پاسخ : گزینه ی (۱) درست است . شعاعی که دو چاه مجاور نمی توانند روی آب دهی یک دیگر تأثیر بگذارند ، حریم کمی گویند . حریم کمی آب از طریق بهره برداری به وسیله ی چاه های دیگر منطقه در معرض تهدید است .

.....

(ص ۵۲) بیش ترین سهم را کدام کانی ، در تشکیل خاک های کره ی زمین دارد ؟ (sanjesh)

(۱) کوارتز (۲) کلسیت (۳) پیروکسن ها (۴) فلدسپات های پلاژیو کلاز

پاسخ : گزینه ی (۴) درست است . خاک ها از هوا زدگی سنگ ها حاصل می شوند . سنگ ها از یک یا چند کانی ها تشکیل شده اند . فراوان ترین کانی موجود در سنگ ها فلدسپار های پلاژیو کلاز هستند . بنا بر این ، این کانی در تشکیل خاک های کره ی زمین نقش اساسی تری دارد .

.....

(ص ۵۳) کدام عوامل در ترکیب خاک ها مؤثرند ؟ (sanjesh)

(۱) مقدار بارندگی ، شیب زمینی ، دمای هوا ، نوع گیاهان

(۲) سنگ مادر ، شیب زمین ، فعالیت جان داران ، آب و هوا

(۳) سنگ منشأ ، نوع هوا زدگی ، مقدار رطوبت ، عمق زمین

(۴) آب و هوای منطقه ، نوع پوشش گیاهی ، جانوران محل ، ارتفاع

پاسخ : گزینه ی (۲) درست است . ترکیب خاک ها متغیر است و به عواملی چون : ۱ - نوع سنگ مادر . ۲ - شیب زمین . ۳ - فعالیت جان داران . و ۴ - اقلیم (آب و هوا) بستگی دارد .

(ص ۵۳) عوامل مؤثر بر ترکیب خاک ها کدام اند ؟ (sanjesh)

(۱) دانه بندی ، نفوذ پذیری ، تخلخل ، ضخامت

(۲) نسبت دانه های درشت به ریز ، میزان نگه داری آب

(۳) پوشش گیاهی ، مقدار بارندگی ، فعالیت های انسان

(۴) سنگ مادر ، شیب زمین ، فعالیت جان داران ، آب و هوا

پاسخ : گزینه ی (۴) درست است . خاک ها ترکیب مختلفی دارند و عواملی مانند : نوع سنگ مادر ، شیب زمین ، فعالیت جان داران ، آب و هوای منطقه (اقلیم) و ... بر روی ترکیب آن ها اثر دارد .

(ص ۵۳) ذرات تشکیل دهنده ی خاک های درشت دانه ، معمولاً از کدام اند ؟ (sanjesh)

(۱) شن (۲) ماسه (۳) ریگ (۴) قلوه سنگ

پاسخ : گزینه ی (۱) درست است . ذرات تشکیل دهنده ی خاک ، بر حسب اندازه به ۳ دسته ی اصلی : (۱) خاک های درشت دانه (خاک های شنی) . (۲) خاک های متوسط دانه (ماسه و لای) . (۳) خاک های ریز دانه (خاک های رسی) ؛ تقسیم می شوند . بنا بر این ذرات تشکیل دهنده ی خاک های درشت دانه ، معمولاً ((شن ها)) هستند .

(ص ۵۳) ذرات تشکیل دهنده ی خاک های متوسط دانه را کدام ذرات تشکیل می دهند ؟ (sanjesh)

(۱) شن و ماسه (۲) ماسه و لای (۳) لای و رس (۴) ماسه و رس

پاسخ : گزینه ی (۲) درست است . به طور کلی ذرات تشکیل دهنده ی خاک ، بر حسب اندازه به سه دسته ی اصلی درشت ، متوسط و ریز تقسیم می شوند . ذرات تشکیل دهنده ی خاک های متوسط دانه را ذرات ماسه و لای تشکیل می دهند .

(ص ۵۳) ذرات تشکیل دهنده ی خاک های طبیعی ، معمولاً بین کدام اندازه ها است ؟
(sanjesh)

(۱) لای تا ماسه (۲) لای تا شن (۳) رس تا ماسه (۴) رس تا شن

پاسخ : گزینه ی (۴) درست است . ذرات تشکیل دهنده ی خاک ، بر حسب اندازه به ۳ دسته ی اصلی : (۱) خاک های درشت دانه (خاک های شنی) (۲) خاک های متوسط دانه (ماسه و لای) (۳) خاک های ریز دانه (خاک های رسی) ؛ تقسیم می شوند . معمولاً خاک های طبیعی ترکیبی از این ۳ نوع خاک است که بین شن تا رس ذراتش در تغییر است .

(ص ۵۳) معمولاً خاک های طبیعی ترکیبی از : (۱) خاک های درشت دانه (خاک های شنی) (۲) خاک های متوسط دانه (ماسه و لای) (۳) خاک های ریز دانه (خاک های رسی) ؛ می باشند . (نکته)

(ص ۵۳) خاک لوم ، خاک دل خواه کشاورزان و باغبان ها می باشد . (نکته)

(ص ۵۳) خاک لوم ، به طور کلی ، ترکیبی از ماسه ، لای و رس می باشد . (نکته)

(ص ۵۳) خاک لوم ، **خاک حاصل خیزی** است که **تقریباً ترکیبی مساوی از : (۱) ماسه ۲۰** (سیلت (لای) و ۳۰ رس است . خاک لوم ، خاک دل خواه کشاورزان و باغبان ها است .
(sanjesh tip) .

(ص ۵۳) میزان نفوذ پذیری خاک ها به کدام عامل ها بستگی بیش تری دارد ؟ (sanjesh)

(۱) میزان نسبی تخلخل ، تعداد منافذ

(۲) اندازه ی منافذ ، میزان ارتباط منافذ با هم

(۳) میزان گیاخاک ، میزان نسبی تخلخل

(۴) تعداد منافذ ، آرایش دانه ها ، اندازه ی منافذ

پاسخ : گزینه ی (۲) درست است . نفوذ پذیری ، توانایی یک سنگ یا رسوب را برای عبور آب نشان می دهد . این ویژگی به اندازه ی منافذ و به ارتباط آن ها با هم بستگی دارد .

.....

(ص ۵۳) ترکیب خاک لوم ، کدام است ؟ (sanjesh)

(۱) شن ، ماسه و گیاخاک (۲) کوارتز ، کلسیم ، فسفر

(۳) شن ، ماسه و رس (۴) ماسه ، سیلت و رس

پاسخ : گزینه ی (۴) درست است . خاک لوم ، خاک حاصل خیزی است که تقریباً ترکیبی مساوی از : (۱) ماسه . (۲) سیلت (لای) و (۳) رس است . خاک لوم ، خاک دل خواه کشاورزان و باغبان ها است .

(ص ۵۳) لای (سیلت) : به ذرات رسوبی بزرگ تر از رس و کوچک تر از ماسه گفته می شود . (پاورقی) .

.....

(ص ۵۳) در کدام گزینه ، تعریف به تری از خاک لوم ارایه شده است ؟ (sanjesh)

(۱) به مجموع خاک های رسی و کمی گیاخاک ، خاک لوم گفته می شود .

(۲) خاک لوم شامل ماسه ، لای و رس می باشد .

(۳) خاک لوم حاوی گیاخاک ، کمی شن و ماسه است .

(۴) به خاک های رسی حاصل خیز ، خاک لوم گفته می شود .

پاسخ : گزینه ی (۲) درست است . خاک لوم ترکیبی از ماسه ، لای و رس است . بنا بر این در گزینه ی (۲) تعریف به تری از خاک لوم ارایه شده است .

.....

(ص ۵۳) خاک ((لوم)) مخلوطی از کدام مواد است ؟ (sanjesh)

(۱) کلسیت ، لای ، ژئپس (۲) شن ، ماسه ، فسفات

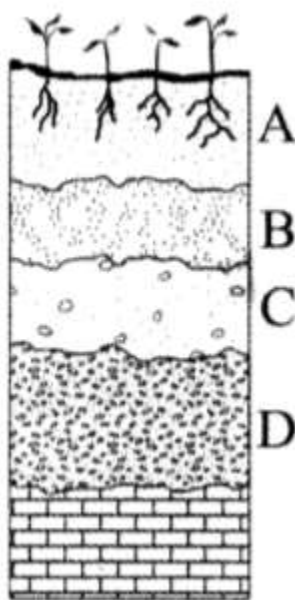
(۳) رس ، شن ، سنگ ریزه (۴) ماسه ، لای ، رس

پاسخ : گزینه ی (۴) درست است . به طور کلی ، خاک لوم ترکیبی از ماسه ، لای و رس است که خاک دل خواه کشاورزان به حساب می آید .

.....

(ص ۵۳) کدام لایه ی خاک با رنگی تیره بیش تر از ماسه و رس تشکیل شده است ؟ (sanjesh)

D (۴) C (۳) B (۲) A (۱)

پاسخ : گزینه ی (۱) درست است . لایه ی A به علت فراوانی گیاهخاک و مواد آلی معمولاً سیاه و تیره است .

.....

(ص ۵۳) لای (سیلت) : به ذرات رسوبی بزرگ تر از رس و کوچک تر از ماسه گفته می شود . (پا ورقی) .

سنگ رسوبی آواری دانه ریز : سیلیت سنگ . رسوبات (ناپیوسته) : دانه ریز . ذرات : سیلت . (آورده شده از کتاب سوم) .

(از ص ۶۹) بر مبنای دانه بندی ، خاک ها به ۲ دسته ی ریز دانه و درشت دانه تقسیم می شوند . در خاک های ریز دانه ، مانند : (رس و لای) ، اندازه ی ذرات ، کوچک تر از ۰ / ۰ / ۷۵ میلی متر ؛ و در خاک های درشت دانه ، مانند : (ماسه و شن) ، اندازه ی ذرات ، بزرگ تر از ۰ / ۰ / ۷۵ میلی متر است .

.....

(ص ۵۳) خاک A با اندازه ی ذرات ۰ / ۰ ۷ میلی متر و خاک B با اندازه ی ذرات ۰ / ۰ ۱ میلی متر به ترتیب در کدام طبقه بندی مهندسی خاک ها قرار می گیرند ؟ (gaj)

(۱) ریز دانه - ریز دانه (۲) درشت دانه - درشت دانه

(۳) متوسط دانه - ریز دانه (۴) درشت دانه - متوسط دانه

پاسخ : گزینه ی (۱) درست است . طبقه بندی مهندسی خاک ها بر مبنای دانه بندی به دو دسته ی ریز دانه (کوچک تر از ۰ / ۰ ۷۵ میلی متر) و درشت دانه (بزرگ تر از ۰ / ۰ ۷۵ میلی متر) است ، در نتیجه هر دو نوع خاک A و B ریز دانه اند .

.....

(ص ۵۴) رنگ خاکستری افق خاک بیش تر ناشی از فراوانی کدام ماده در این لایه است ؟ (sanjesh)

(۱) رس (۲) رطوبت (۳) گیاخاک (۴) ریشه ی گیاهان

پاسخ : گزینه ی (۴) درست است . وجود مواد آلی داخل خاک ها ، سبب رنگ خاکستری تا سیاه افق خاک می شوند .

افق A بالا ترین لایه ی خاک است . ریشه ی گیاهان در افق A رشد می کنند . افق A به طور معمول (معمولاً) حاوی گیاخاک به هم راه ماسه و رس است . وجود مواد آلی باعث رنگ خاکستری تا سیاه افق A می شود .

(از ص ۴۵) ریشه ی درخت در منطقه ی تهویه دیده می شود .

.....

(ص ۵۴) علت رنگ خاکستری تا سیاه افق A ، در اغلب خاک ها وجود کدام است ؟ (sanjesh)

(۱) رطوبت (۲) ذرات کربن (۳) هوازدگی شدید (۴) گیاخاک

پاسخ : گزینه ی (۴) درست است . افق A بالا ترین لایه ی خاک است . این افق معمولاً حاوی گیاخاک به هم راه ماسه و رس است . وجود گیاخاک (مواد آلی) باعث رنگ خاکستری تا سیاه این افق می شود .

.....

(ص ۵۴) وجود گیاه خاک فراوان سبب کدام ویژگی در خاک ها می شود ؟ (sanjesh)

(۱) رنگ خاکستری تا سیاه (۲) قلیایی شدن خاک به علت کلسیم زیاد

(۳) محافظت از خاک های مناطق بیابانی (۴) جلوگیری از فرو نشست ناگهانی خاک

پاسخ : گزینه ی (۱) درست است . معمولاً افق A خاک ها به علت فعالیت حیاتی گیاهان ، دارای گیاه خاک فراوان است و همین فراوانی مواد آلی و گیاه خاک سبب رنگ خاکستری تا سیاه این افق شده است .

.....

(ص ۵۴) با گذشت حدود ۱۲۰۰ سال ، به طور میانگین چند سانتی متر خاک تشکیل می شود ؟ (gaj – exam)

(۱) ۱۰ (۲) ۱۰۰ (۳) ۲۵ (۴) ۲۵۰

پاسخ : گزینه ی (۴) درست است .

نکته : فرآیند تشکیل خاک بسار کند است .

نکته : در شرایط طبیعی ، به طور میانگین ۳۰۰ سال زمان لازم است تا خاکی به ضخامت ۲۵ میلی متر (۲ و نیم سانی متر = 2 / 5 cm) تشکیل شود .

توی مساله گفته چند سانتی متر : (میلی متر به سانتی متر تبدیل می کنیم .)

حالا توی مساله به ما گفته با گذشت حدود ۱۲۰۰ سال ، به طور میانگین چند سانتی متر خاک تشکیل می شود ؟ ۱۲۰۰ سال ۴ برابر ۳۰۰ سال می باشد .

(۱۲۰۰ تقسیم بر ۳۰۰ میشه : ۴)

۴ را ضرب در ۲۵ میلی متر می کنیم که در میاد : ۱۰۰ میلی متر (100 mm = 10 cm)

در نتیجه با گذشت ۱۲۰۰ سال ، ۱۰۰ میلی متر (۱۰ سانتی متر) خاک به وجود میاد .

به صورت پلکانی : (چون عدد ها رنده) ولی همون بهتره که ۱۲۰۰ تقسیم بر ۳۰۰ کنیم که میشه : ۴ .

۱۲۰۰ تقسیم بر ۳۰۰ . ۰۰ از ۱۲۰۰ با ۰۰ از ۳۰۰ می پره که میشه : ۴ .

۳۰۰ سال ← ۲۵ میلی متر . (۲ / ۵ سانتی متر)

۶۰۰ سال ← ۵۰ میلی متر . (۵ سانتی متر)

۹۰۰ سال ← ۷۵ میلی متر . (۵ / ۷ سانتی متر)

۱۲۰۰ سال ← ۱۰۰ میلی متر . (۱۰ سانتی متر)

.....

(ص ۵۴) ضخامت کم ، گیاهاک کم و مواد محلول فراوان از ویژگی های خاک های کدام منطقه است ؟ (sanjesh) (فکر کنید ص ۵۴)

(۱) استوا (۲) معتدل (۳) بیابان (۴) کوهستان های سرد

پاسخ : گزینه ی (۳) درست است . معمولاً خاک در بیابان ضخامت کم دارد ، چون رطوبت کم است و هوا زدگی شیمیایی در بیابان کم تر انجام می گیرد . خاک بیابان گیاهاک کم دارد ، چون معمولاً فاقد پوشش گیاهی است . خاک بیابان مواد محلول فراوان زیاد دارد چون در بیابان آب کم است تا مواد محلول را رها کند و با خود ببرد .

.....

(ص ۵۴) ضخامت خاک در کدام منطقه نسبت به بقیه ی مناطق بیش تر است ؟ (sanjesh)

(۱) بیابان (۲) حاره (۳) معتدل (۴) نزدیک قطب

پاسخ : گزینه ی (۲) درست است . در مناطق حاره به علت گرما ، رطوبت و پوشش گیاهی خوب ، خاک های تشکیل دهنده ضخامت زیاد تری نسبت به سایر نقاط دارند .

.....

(ص ۵۴) کاهش همه ی موارد زیر از پی آمد های فرسایش خاک است ، به جز : (sanjesh)

(۱) پوشش گیاهی (۲) سطح زیر کشت (۳) مصرف کود (۴) حاصل خیزی زمین

پاسخ : گزینه ی (۳) درست است . با فرسایش خاک ، سطح زیر کشت محصولات کشاورزی و حتی مراتع کاهش پیدا می کند . با فرسایش خاک ، حاصل خیزی زمین کاهش پیدا می کند ، چون اولین افق خاک که مورد فرسایش قرار می گیرد ، افق A است که بیش تر گیاهاک و مواد آلی در آن جای گرفته اند . با فرسایش خاک ، پوشش گیاهی کاهش پیدا

می کند . (نکته ی ۱) ولی با فرسایش خاک ، مصرف کود زیاد می شود . (نکته ی ۲) این ۲ تا نکته را به خاطر بسپارید .

.....

(ص ۵۴) خاک های حاصل از تخریب کدام ترکیبات شیمیایی ، نسبت به بقیه حاصل خیزتر است ؟ (sanjesh)

(۱) کربنات ها و کلرید ها (۲) نیترات ها و سولفید ها

(۳) سیلیکات های روشن و سولفات ها (۴) سیلیکات های تیره و فسفات

پاسخ : گزینه ی (۴) درست است . خاک کشاورزی باید از نیتروژن ، فسفر و کلسیم غنی باشد ؛ نیتروژن معمولاً به صورت کود یا به وسیله ی برخی باکتری ها از هوا گرفته می شود . برای فسفر فقط ترکیبات فسفاتی لازم است که در گزینه ی (۴) آمده است . سیلیکات های تیره هم حاوی : آهن ، منیزیم و کلسیم است . بنا بر این گزینه ی (۴) نسبت به بقیه ترکیب مفید تری برای خاک است .

.....

(ص ۵۶) کدام عامل ها در میزان فرساینده گی خاک توسط بارش ها مؤثر ترند ؟ (sanjesh)

(۱) سرعت ، مواد معلق (۲) شدت ، مدت بارش

(۳) شیب زمین ، اقلیم (۴) پوشش گیاهی ، دما

پاسخ : گزینه ی (۲) درست است . در نقاطی که آب بر روی خاک بدون پوشش ، در جریان باشد ، مقداری از ذرات خاک از بستر جدا و با آب حمل می شوند ، مهم ترین ویژگی بارندگی که در قدرت فرساینده گی آن مؤثر است ، شدت و مدت بارش است .

.....

(ص ۵۶) برای افزایش نفوذ پذیری خاک ، به منظور کاهش رواناب ، چه اقدامی می توان انجام داد ؟ شخم عمود بر شیب سبب ایجاد موانع در جهت حرکت رواناب ها می شود و از سرعت رواناب می کاهد و سبب کاهش انرژی رواناب شده و در نتیجه از فرسایش خاک می کاهد . (جمع آوری اطلاعات)

.....
(ص ۵۶) کدام مورد را معمولاً برای افزایش نفوذ پذیری خاک ، به منظور کاهش رواناب ، به کار می برند ؟ (sanjesh)

(۱) شخم عمود بر شیب (۲) شهر سازی در مناطق کوهستانی

(۳) سد سازی در کوهستان ها (۴) احداث کانال های بتنی برای انتقال آب

پاسخ : گزینه ی (۱) درست است . شخم عمود بر شیب سبب ایجاد موانع در جهت حرکت رواناب ها می شود و از سرعت رواناب می کاهد و سبب کاهش انرژی رواناب شده و در نتیجه از فرسایش خاک می کاهد .

.....

(ص ۵۶) با کاهش مقدار رواناب کم تر می شود . (sanjesh)

(۱) پوشش گیاهی و دمای هوا (۲) دمای هوا و شیب زمین

(۳) شیب زمین و شدت بارندگی (۴) شدت بارندگی و پوشش گیاهی

پاسخ : گزینه ی (۳) درست است . با : (۱) کاهش شیب زمین . و (۲) کاهش شدت بارندگی . مقدار رواناب کاهش می یابد . در حالی که با : (۱) کاهش پوشش گیاهی . و (۲) کاهش دمای هوا . مقدار رواناب افزایش می یابد .

.....

(ص ۵۷) مطالعه در زمینه ی چگونگی حرکت آب در درون زمین ، اکتشاف و شناخت ویژگی های آب های زیر زمینی ، نحوه ی بهره برداری و فعالیت های عمرانی و معدنی مرتبط با آب های زیر زمینی در علم هیدروژئولوژی انجام می شود . (علم ، زندگی ، کار آفرینی)

.....

(ص ۵۷) کدام مورد از وظایف یک هیدروژئولوژیست است ؟ (sanjesh)

(۱) بهره برداری از رواناب ها (۲) ویژگی های آب های زیر زمینی

(۳) انتقال آب از یک حوضه به حوضه ی دیگر

(۴) فعالیت های عمرانی و معدنی مرتبط با سد سازی

پاسخ : گزینه ی (۲) درست است . به طور کلی علم هیدروژئولوژی فقط به آب های زیر زمینی می پردازد . بنا بر این ، مطالعه درباره ی ویژگی های آب های زیر زمینی به عهده ی علم هیدروژئولوژی است .

.....

(ص ۵۷) مطالعه ی همه ی موارد زیر ، از وظایف یک هیدروژئولوژیست است ، به جز (sanjesh) :

(۱) نحوه بهره برداری از چشمه ها و قنات ها

(۲) شناخت و ویژگی های آب های زیر زمینی

(۳) مطالعه ی چگونگی حرکت آب در درون زمین

(۴) مطالعه ی محل ایجاد سدّ برای جمع آوری آب های زیر زمینی

پاسخ : گزینه ی (۴) درست است . بخشی از زمین شناسی که فقط به آب های زیر زمینی می پردازد ، هیدروژئولوژی نام دارد . هر ۳ گزینه ی اول تا سوم در حیطه ی مطالعاتی هیدروژئولوژی قرار می گیرد . ولی سد سازی و مطالعه ی احداث سد در بخش زمین شناسی مهندسی مورد مطالعه قرار می گیرد .

.....

(ص ۵۷) کدام مطالعات مربوط به آب ، در علم هیدروژئولوژی انجام می گیرد ؟ (sanjesh)

(۱) مکان یابی برای مهار رواناب ها (۲) چگونگی حرکت آب در درون زمین

(۳) نحوه ی بهره برداری از آب در فعالیت های عمرانی

(۴) نحوه ی انتقال آب از مراکز پر آب به مناطق خشک

پاسخ : گزینه ی (۲) درست است . هیدروژئولوژی : به طور کلی به مطالعه ی چگونگی حرکت آب در درون زمین ، اکتشاف و ویژگی های آب های زیر زمینی ، نحوه ی بهره برداری و فعالیت های عمرانی و معدنی با آب های زیر زمینی می پردازد . به گزینه ی دیگر در ارتباط با آب های زیر زمینی نیستند .

.....

منابع :

- (۱) زمین شناسی سال یازدهم متوسطه . چاپ ۱۳۹۷ . (درسی)
- (۲) زمین شناسی سال یازدهم متوسطه . چاپ ۱۳۹۶ . (درسی)
- (۳) زمین شناسی سال سوم متوسطه . چاپ ۱۳۹۵ . (درسی)
- (۴) زمین شناسی سال چهارم متوسطه . چاپ ۱۳۹۶ . (درسی)
- (۵) آزمون های آزمایشی برگزار شده ی کنکوری به همراه پاسخ تشریحی . (البته کنار هر سوال یا تست منبع مشخص شده) . (تا قبل از برگزاری اولین آزمون ، یعنی : کنکور ۱۳۹۸ زمین شناسی یازدهم ، جزوه ی هورست زمین شناسی یازدهم (تست و آزمون) تهیه و تنظیم نخواهد شد .
- (۶) سوال های تالیفی و تست های تالیفی جهت به ترشدن جزوه ی آموزشی گرابن زمین شناسی یازدهم .
- (۷) درج مطلب های مرتبط با کتاب درسی .
- (۸) دانش نامه های مهندسی (بخش های زمین شناسی) و دانش نامه ی آزاد ویکی پدیا .
- (۹) بهره گیری از کتاب های مرتبط هم گام با کتاب درسی مربوطه . (مدرسه - پیش دانش گاهی (سال اول دانش گاه) دانش گاهی .
- (۱۰) کتاب های زمین شناسی انتشارات مدرسه : <http://enma.ir> .
- (کنار هر بخش منبع اون بخش یا قسمت درج شده است)

.....

ارتباط تلگرامی با من برای مطرح کردن جاهای گنگ جزوه و زمین شناسی متوسطه :

<https://t.me/rezaaliyari2017>

شماره ی تماس از طریق : واتس آپ ، سیگنال و ایمو : 09211796125 .

.....

کانال های تبلیغی :

.....

(۱) کانال تلگرامی آموزش اکسل ۲۰۱۹ . (میکروسافت آفیس – مهندس پارسا علیاری)

<https://t.me/MicrosoftOffice>

.....

(۲) کانال تلگرامی فروش ماهی گوپی و حلزون زینتی .

توضیحات انواع و تعداد در کانال درج شده است .

<https://t.me/bazaremahivahalazon>